

**OPISELUPAIKAN VALINNASSA
VAIKUTTAVAT TEKIJÄT**

Tekijä Roivainen Matti

Opinnäytetyö

Liiketalouden Koulutus
Tradenomi (AMK)

2020

Liiketalouden Koulutus
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Matti Roivainen	Vuosi	2020
Ohjaaja(t)	Satu Valli		
Toimeksiantaja	Lapin AMK,		
Työn nimi	Opiskelupaikan valinnassa vaikuttavat tekijät		
Sivu- ja liitesivumäärä	45 + 6		

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat ammatti-korkeakouluihin hakevien henkilöiden päätökseen hakea opiskelemaan ammat-tikorkeakouluun. Lisäksi opinnäytetyössäni selvitettiin valintaan vaikuttavia sisäisiä tekijöitä ja miten ulkoiset tekijät vaikuttavat henkilön opiskelupaikan valintaan.

Työn teoriaosuus on jaettu kahteen lukuun. Ensimmäisessä teorialuvussa käytiin läpi yleisesti korkeakoulutusta Suomessa. Toisessa teorialuvussa käsitellään koulutus- ja uravalintoja, opiskelupaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä, sosioeko-nomista taustaa, nuorten tavoitteita työelämässä sekä korkeakouluopiskelijoiden määrää ja sukupuolijakaumaa Suomessa.

Opinnäytetyö oli määrällinen eli kvantitatiivinen sekä laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Määrällisen tutkimuksen aineiston keruussa käytettiin sähköistä Webropol-kyselylomaketta. Kyselylomake lähetettiin kyselyyn osallistujille sähköisenä linkkinä sähköpostitse. Tutkimusjoukkona oli Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikön vuosina 2017–2020 aloittaneet 713 opiskelijaa. Tutkimukseen osallistui opiskelijoita kaikista koulutusohjelmista, ja vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 104 kappaletta. Kyselyn vastausprosentti oli 14,5. Aineisto kerättiin syksyllä 2020. Laadullinen tutkimus eli haastattelu suoritettiin kahdelle henkilölle sähköisesti keskusteluohjelmaa hyväksikäyttäen.

Opinnäytetyöstäni käy esiin, että opiskelupaikkojen valinnassa opiskelijoille selvästi tärkeimmät tekijät ovat toiveiden mukainen koulutus ja opiskeltavalla alalla olevat hyvät työllistymismahdollisuudet. Opiskelemaan hakeville muita tärkeitä tekijöitä opiskelu paikkaa valitessa olivat koulun sijainti Lapissa, verkko-opintojen mahdollisuus sekä mahdollisuus opiskella digitaalista kuvataidetta.

Avainsanat

Opiskelupaikan valinta, koulutusvalinta, uravalinta, korkeakoulutus, koulutusala

Degree Programme in Business Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Matti Roivainen	Year	2020
Supervisor	Satu Valli		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences		
Subject of thesis	Factors influencing the choice of study place		
Number of pages	45 + 6		

The purpose of this thesis was to investigate which factors influence the decision of persons applying to apply to study at a university of applied sciences. In addition, my thesis examines the internal factors that influence the choice and how external factors affect a person's choice of place of study.

The theoretical part of the work is divided into two chapters. The first theoretical chapter goes through with general higher education in Finland. The second theoretical chapter processes the educational and career choices, factors influencing the choice of study place, socio-economic background, young people's goals in working life, as well as the number and gender distribution of university students in Finland. In both theoretical parts, different written and electronic sources have been utilized.

The thesis was a quantitative research and a qualitative research. An electronic Webropol questionnaire was used to collect the quantitative research data. The questionnaire was sent to the survey participants as an electronic link by e-mail. The research group included 713 students who started their studies at the Tornio unit of Lapland University of Applied Sciences in 2017–2020. A total of 104 students from all degree programs participated in the survey. The survey response rate was 14.5 percent. The material was collected in the autumn of 2020. A qualitative study, or an interview, was conducted with two persons online using a discussion platform.

It is clear from my thesis that the most important factors for students in choosing study places are the desired education and good employment opportunities in the field they study. For those seeking to study, other important factors in choosing a place to study were location in Lapland, the possibility of online studies and the opportunity to study digital visual arts.

Key words choice of place of study, educational choice, career choice, higher education, sector of vocational education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	KORKEAKOULUJEN KILPAILU HAKIJOISTA	7
2.1	Korkeakoulutus Suomessa	7
2.2	Lapin ammattikorkeakoulu visio, strategia ja arvot	8
3	JATKO-OPISKELUPAIKAN VALINTA	11
3.1	Koulutus- ja uravalinnat	11
3.2	Opiskelupaikan valintaan vaikuttavat tekijät.....	11
3.3	Kognitiivinen näkökulma uravalinnassa ja CIP-malli.....	12
3.4	Sosioekonominen tausta.....	15
3.5	Nuorten tavoitteet työelämässä	16
3.6	Korkeakouluopiskelijoiden määrä ja sukupuolijakauma Suomessa	16
4	TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	19
4.1	Validiteetti	20
4.2	Reliabiliteetti	21
4.3	Kyselytutkimus.....	21
4.4	Tutkimusjoukko.....	22
4.5	Kyselylomake.....	22
4.6	Haastattelu.....	23
4.7	Kyselyn aineiston keruu, analyysi ja vertailu.....	23
5	TUTKIMUSTULOKSET	25
5.1	Vastaajien taustatiedot.....	25
5.2	Vanhempien koulutustausta ja sosioekonominen asema	29
5.3	Oppilaitoksen valinta vaikuttavia tekijöitä.....	31
5.4	Koulutuksen valintaan vaikuttavat tekijät	34
5.5	Mielikuvat Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksiköstä	38
5.6	Haastattelun analyysi.....	39
6	POHDINTA	42
	LÄHTEET.....	44
	LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön lähtökohta on tutkia, miksi ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet opiskelijoiden päätökseen hakea opiskelemaan Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikköön. Tutkimukseni kohteena ovat vuosina 2016–2019 opiskelemaan päässet liiketalouden, tietojenkäsittelyn ja kuvataiteen opiskelijat. Nämä opiskelijat ovat kouluun päästessään vastanneet koulun tekemään kyselyyn, miksi ja mitkä tekijät vaikuttivat heidän päätökseensä hakea kouluun.

Opinnäytetyössäni tehtävä tutkimus pohjautuu Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikön tarpeeseen saada tietää mitkä ovat vaikuttavia tekijöitä opiskelupaikan valinnassa. Tutkimuksen aikana teen oman kyselyn pohjautuen koulun kyselyyn nykyisille opiskelijoille ja vertaan oman kyselyn tuloksia koulun tekemään kyselyyn. Lisäksi haastattelen kahta koulun nykyistä opiskelijaa tarkemmin, mitkä tekijät vaikuttivat heidän päätöksensä koulupaikkaa valitessa.

Koulujen kilpailu opiskelijoista on todella tiukkaa nykyään, ja siihen vaikuttavia tekijöitä ovat opiskelupaikkojen väheneminen ja koulujen resurssien pieneneminen sen myötä. Tutkimuksen tarkoituksena on löytää koululle mahdollisia etu tekijöitä, joita kehittämällä koulun kilpailukyky opiskelija markkinoilla parantuisi tai säilyisi edes samana.

Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikkö hyödyntää opinnäytetyöstäni saatuja tuloksia. Tutkimuksen avulla pystyn auttamaan koulua tekemään päätöksiä, joiden avulla parannetaan koulun toimintaa tavalla, jolla saadaan uusia opiskelijoita valitsemaan juuri Tornio koulupaikakseen.

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikkö. Toimeksiantajani odotuksena on, että käyn läpi koululla valmiina olevan materiaalin ja teen oman kyselyn samasta asiasta, jonka jälkeen analysoin saadut tulokset ja vertaan niitä toisiinsa. Työn tavoitteena on saada selville, ovatko samat tekijät voimassa molempien analyysien jälkeen, ja jos ei, miten ne eroavat toisistaan.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia miksi ja mitkä tekijät vaikuttavat opiskelijoiden päätökseen hakea opiskelemaan Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikköön. Tutkimuksen avulla Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikkö saa tärkeää tietoa siitä minkä takia opiskelijat ovat valinneet juuri Tornion opiskelupaikakseen. Lisäksi koulu pystyy suuntaamaan omaa toimintaansa ja palveluita opiskelijoille paremmin, kun on saatu tietoa, mitkä tekijät vaikuttavat hakijoiden päätökseen hakeutua opiskelemaan juuri Tornioon.

Tutkimuksen kohteena ovat vuosina 2016–2019 opiskelemaan päässet liiketalouden, tietojenkäsittelyn ja kuvataiteen opiskelijat. Nämä opiskelijat ovat kouluun päästessään vastanneet koulun tekemään kyselyyn, jossa heiltä kysytään miksi ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet heidän päätökseensä hakea kouluun.

Opinnäytetyössäni tulen käyttämään hyväksi koulun jo tekemiä kyselyitä, joita tulen käyttämään vertailukohteena omaan kyselyyni. Kyselyni kohteena toimivat tällä hetkellä Tornion yksikössä opiskelevat opiskelijat. Kysely tullaan suorittamaan Webropol-kyselynä sähköisesti.

2 KORKEAKOULUJEN KILPAILU HAKIJOISTA

2.1 Korkeakoulutus Suomessa

Ammattikorkeakoulut syntyivät ensimmäisenä Euroopassa noin 1970-luvulla, ja niiden tarkoitus oli kattaa ylioppilaiden paljouden tuoma tilanne. Lisäksi ne toimivat vastakohtana yliopistoille. Ammattikorkeakoulut Suomessa saivat alkunsa jo 1960-luvulla, jolloin niiden perustaminen tuli ensimmäisen kerran esiin, mutta ne perustettiin kuitenkin vasta 1990-luvun alussa. Vuosiin 1995–1996 mennessä Suomeen oli saatu toimimaan 22 väliaikaista ammattikorkeakoulua. (Oulun AMK 2020.)

Kaikkien näiden vuosien aikana määrä on tuosta muuttunut eri suuntiin mutta nykypäivänä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimii 22 ammattikorkeakoulua. Tämän lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimii myös ammattikorkeakoulu Ahvenanmaalla ja sisäministeriön alaisuudessa toimii poliisiammattikorkeakoulu. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020d.)

Korkeakoulutusjärjestelmä Suomessa muodostuu 13 yliopistosta ja 22 ammattikorkeakoulusta. Korkeakoulut toimivat autonomisesti ja vastaavat koulutuksen ja tutkimuksen sisällöstä sekä toimintansa eteenpäin kehittämisestä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on osa valtioneuvostoa, joka ohjaa ja rahoittaa korkeakoulujen toimintaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020d.)

Korkeakoulupolitiikan päämääränä on Suomessa kehittää korkeakouluista kansainvälisesti kilpailukykyisiä laitoksia, jotka samalla myös tukevat alueellisen toiminnan tarpeita. Korkeakoulujen tavoite on parantaa koulutuksen laatua tekemällä uudistuksia koulutussisältöön, opetusmenetelmiin, oppimisympäristöihin, opettajien osaamiseen sekä yhteistyön lisäämiseen muun muassa muiden korkeakoulujen ja yhteistyötahojen kanssa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b.)

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030:n pohjalta tarvitsemme enemmän korkeakoulutettuja osaajia ja uudenlaista osaamista sekä yhdessä tekemisen

kulttuuria ja siitä nousevaa osaamisen edelläkävijyyttä (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a).

Ammattikorkeakoulussa voi opiskella ammattikorkeakoulutukintoja sekä ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Ammattikorkeakoulut pystyvät järjestämään myös erikoistumiskoulutusta sekä tutkintojen osia sisältävää koulutusta avoimena ammattikorkeakouluopetuksena tai muulla tavoin erillisinä opintoina ja täydennyskoulutuksena. Ammattikorkeakoulutuksesta valmistumisen kesto vaihtelee eri koulutusohjelmien välillä. Normaalisti tutkinnon suorittamiseen menee aikaa 3,5–4,5 vuotta. Ylempään ammattikorkeakoulutukseen hakeminen vaatii ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan tutkinnon sekä kolmen vuoden työssäolon ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c.)

2.2 Lapin ammattikorkeakoulu visio, strategia ja arvot

Lapin ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijoille opiskella ammattikoulututkinnon tai mahdollisesti siitä johdettavissa koulutusohjelmissä oleviin ylempiin AMK-tutkintoihin. Opiskelijoilla on myös mahdollisuus tehdä ammatillisia erikoistumisopintoja, avoimen ammattikorkeakoulun opintoja sekä muuta lisä- ja täydennyskoulutusta. (Lapin AMK 2020b.)

Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikkö tarjoaa opintoja kuvataiteessa, liiketaloudessa ja tietojenkäsittelyssä. Nämä opiskelu linjat tapahtuvat pääasiallisesti päiväopetuksena paikan päällä, mutta koulu tarjoaa lisäksi liiketalouden ja tietojenkäsittelyn osalta myös monimuoto-opiskelua, joka toteutetaan pääasiallisesti verkon välityksellä. (Lapin AMK 2020b.)

Lapin korkeakoulukonsernin visiona on toimia kansallisesti ja kansainvälisesti johtavana tutkimuksen ja osaamisen toimijana ja edelläkävijänä. Korkeakoulun yhteisön erikoisosaaminen kohdistuu varsinkin arktisen globaalien vastuullisuuden, kestävän matkailun sekä tulevaisuuden palveluihin ja etäisyyksien hallintaan. Korkeakoulukonsernin päätehtävänä on luoda uutta tietoa ja osaamista ark-

tisella alueella, ja tällä pyritään parantamaan alueen hyvinvointia ja toimintaedellytyksiä sekä vahvistetaan toimijoiden ja yhteisöjen vastuullisuutta. Tämän vision saavuttamista auttavat kansallisten ja kansainvälisten verkostojen vahva edistäminen. Lapin korkeakouluuyhteisö pyrkii täten toimimaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti tiiviissä yhteistyössä alueen sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa. Tällä pystytään tarjoamaan opiskelijoille mahdollisimman kattava opiskeluympäristö, jonka avulla voidaan tuoda opiskelijoita opintojen avulla lähemmäs työ- ja elinkeinoelämää. (Lapin AMK 2020c.)

Lapin korkeakoulukonsernin strategisia ohjaavia valintoja ovat globaalinen arktinen vastuu, kestävä matkailu sekä tulevaisuuden palvelut ja etäisyyksien hallinta. Globaalilla arktisella vastuulla tarkoitetaan sitä, että korkeakoulukonsernin tavoitteena on luoda arktisiin olosuhteisiin sopivia älykkäitä ja digitaalisia ratkaisuja liikenteeseen sekä puiden ja uusiutuvien energioiden kehittämiseen. Kestävällä matkailulla pyritään luomaan alueelle ekologista, yhteisöllistä, taloudellista sekä vastuullista matkailua, jonka avulla saavutettaisiin kansainvälistä tunnettavuutta. Tulevaisuuden palveluiden ja etäisyyksien hallinnan tavoitteena on parantaa harvasti asuttujen alueiden palveluratkaisuja sekä niiden saatavuutta, ja lisäksi pyritään parantamaan tasa-arvoisen koulutuksen mahdollisuuksia. (Lapin AMK 2020c.)

Näitä strategisia valintoja mahdollistaviksi tekijöiksi tulee luoda mittavat kansalliset ja kansainväliset verkostot ja kehittää niitä eteenpäin. Tukemalla hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä pystytään lisäämään opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointia heidän arjessansa, ja tällä edistetään samalla vuorovaikutusta ja avointa toimintakulttuuria ryhmien sisällä. Koulutuksen kehittämisellä pyritään vastaamaan nykypäivänä kaikkien alojen työympäristöjen muuttumiseen ja pyritään muokkaamaan koulutusta näiden muuttuvien tekijöiden mukaan sopivaksi ja pysymään koko ajan ajanhermolla. Osaamisen uudistamisessa ja rakenteiden vahvistamisessa painotetaan johtamisjärjestelmän, henkilöstövoimavarojen ja uusien digitaalisten ratkaisujen kehittämistä. (Lapin AMK 2020c.)

Lapin korkeakoulukonsernin toiminnalle tärkeimmät arvoja ovat luottamus, ennakkoluulottomuus ja yhteisöllisyys. Luottamuksella Lapin korkeakoulukonserni tuo esiin, että se on luotettava kumppani, sen toiminta on tuloksellista ja vastuullista sekä korkeakoulukonserni luottaa sen omaan ja kumppaneiden osaamiseen. Ennakkoluulottomuudella tarkoitetaan, että pyrkimystä ennakoida tulevaa ja toimimaan sen avulla, muutokset nähdään toiminnassa mahdollisuuksina sekä kokeilemaan rohkeasti uusia asioita ja oppimaan tehdyistä virheistä. Yhteisöllisyydellä tarkoitetaan, että korkeakoulun toiminta on avointa ja vuorovaikutteista, ja lisäksi arvostaa itseään ja toisia sekä jakamalla omaa osaamista. (Lapin AMK 2020a.)

3 JATKO-OPISKELUPAIKAN VALINTA

3.1 Koulutus- ja uravalinnat

Koulutuksen ja uravalinnan tekeminen eivät ole palapelin tekemistä, josta pitäisi löytää juuri se oikea kohta itselle. Koulutuksen ja uravalinnan valinnassa on enemmänkin kysymys siitä, mitä itse haluaa henkilönä oppia tekemään. Onkin siis tärkeää, että valintoja tehdessä selvittää tarkasti, mitä työmahdollisuuksia on ja mitkä ovat niihin johtavia koulutusväyliä. Koulutus- ja uravalintaa tehdessä on keskeistä tiedostaa, mitkä ovat hakijan omat vahvuudet, millaisten asioiden kassa haluaa olla tekemisissä ja missä työtehtävissä ja ammateissa nämä asiat ovat mahdollista toteuttaa. (TE-palvelut 2020.)

Koulutus- ja uravalintaa tehdessä on tärkeää tiedostaa omat toiveet, arvot, vahvuudet ja rajoitteet sekä selvittää työ- ja koulutusmahdollisuudet. Lisäksi on myös tärkeä saada palautetta ja mielipiteitä muilta ihmisiltä, sillä aina emme näe asioita puolueettomasti. Vaikkakin koulutuksen- ja uravalinnan päätös on merkittävä ihmisille, ei se kuitenkaan enää määrää kaikkea loppuelämäksi. Nykypäivänä koulutusjärjestelmät ovat paljon joustavampia eivätkä jo tehdyt koulutus- ja uravalinnat sulje ovia muilta mahdollisuuksilta lopullisesti. Nykypäivänä ihmiset joutuvatkin usein vaihtamaan työtään ja alaa joko omasta toiveesta tai pakon edessä. Tämä ei kuitenkaan haittaa nykyään niin paljoa, koska koulutukset ovat laajoja, mikä mahdollistaa mahdolliset työpaikkojen tai alojen vaihdokset. (TE-palvelut 2020.)

3.2 Opiskelupaikan valintaan vaikuttavat tekijät

Opiskelupaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä on monia, ja näitä tekijöitä ovat muun muassa vanhemmat, kaverit, koulun sijainti sekä epävarmuus toiveammattista. Sattumakin on iso ja merkittävä tekijä opiskelupaikkojen valinnoissa, ja esimerkiksi kun valinnat jätetään viime tinkaankin, valitaan vaan jotain, mikä kuulostaa mielenkiintoiselta. Tämä johtaakin siihen lopputulokseen, että monet hakijat ovat

vaihtamassa alaa heti koulun alettua, kun ovat huomanneet, että ala mille he hakivat, ei vastaa heidän toiveitaan. Medialla ja muilla informaatiolähteillä on myös iso merkitys opiskelupaikkojen valinnoissa, sillä ne saattavat luoda epärealistisen käsityksen aloista, joilla työt oikeasti saattavat olla jotain aivan muuta kuin hakijat niistä olivat ajatelleet. (Pajala 2019.)

Opiskelupaikkaa valittaessa monesti vanhempien mielipiteillä on myös suuri painoarvo. Tämä johtaakin siihen, että opiskelupaikka valitaan vanhempien toiveiden ja painostuksen takia. On myös mahdollista, että nuori on jo pitkään ollut kiinnostunut vanhempien työstä ja valitsee opiskelupaikan sen mukaan. Sisarus-ten kouluvalinnoillakin on paino arvoa opiskelupaikkaa valitessa. Kaverien merkitys opiskelupaikkaa valitessa vähenee peruskoulusta pääsemisen jälkeen suu-resti eikä niinkään vaikuta päätöksiin, kun haetaan korkeammille koulutusasteille opiskelemaan. (Pajala 2019.)

3.3 Kognitiivinen näkökulma uravalinnassa ja CIP-malli

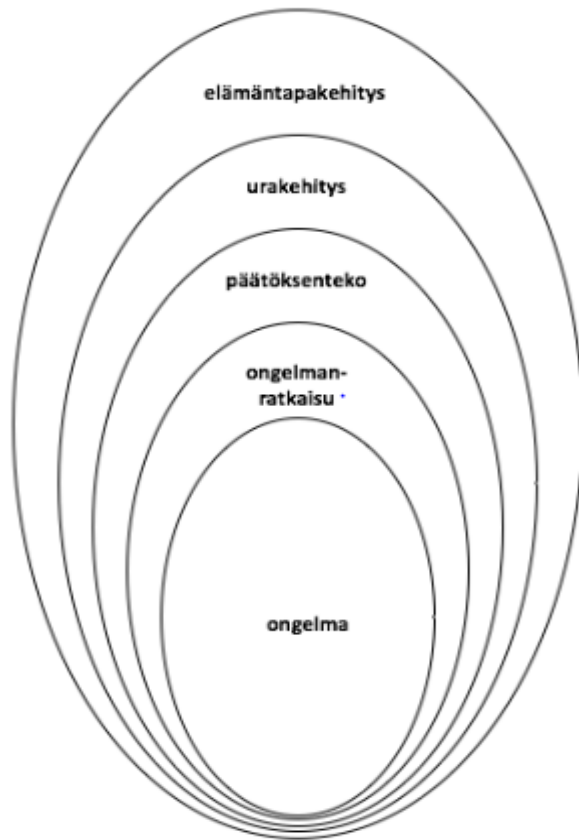
Kognitiivista näkökulmaa koulutuksessa ja uravalintojen ohjauksessa voidaan lähestyä monesta eri teoreettisesta näkökulmasta sekä suuntauksesta. Kognitiivisella näkökulmalla pyritään tuomaan esiin yksilön ajatusten, tiedon käsittelyn sekä oppimisprosessin yhteyttä koulutukseen- ja uravalintoihin. Tällä tarkoitetaan, että ohjauksen tehtävänä on selvittää, miten yksilö luo oman maailmankuvansa sekä todellisuuden. Tämän jälkeen voidaan tarvittaessa auttaa yksilöä muuttamaan tapansa, miten hän näkee ympäristönsä. Kognitiivisen toiminnan tutkimisen avulla pystytään luomaan jonkinlainen viitekehys yksilöstä. (Lerkkänen 2002, 19–21.)

Kognitiivis-behavioraalinen suuntaus on yksi suuntauksista, ja sillä tarkoitetaan, miten yksilö luo omat ajatuksensa ja tulkintansa todellisuudesta ja millä tavalla hän valitsee ja tekee päätökset eri vaihtoehtoista tai miten yksilö on vuorovaikutuksessa todellisuutensa kanssa. (Lerkkänen 2002, 21).

Kognitiivis-konstruktivistisella suuntauksella tuodaan esiin yksilön aktiivista roolia tiedonmuodostamisessa ja yksilöä ympäröivän kulttuurin merkitystä tämän todellisuuden kehityksessä. Suuntauksessa pyritään korostamaan varsinkin yksilön merkitysrakenteiden syntymistä sekä kielellisten tuotteiden luomista. Suuntauksen ohjauksessa keskitetään varsinkin huomiota kognitiivisten elementtien lisäksi yksilön tunteiden merkitykseen yksilön luodessa suhdettaan ympäristöönsä. (Lerikkanen 2002, 21.)

Sosiaalis-kognitiivisella suuntauksella tarkoitetaan yksilön käyttäytymistä ja ympäristön vuorovaikutusta sekä tiedon sosiaalista rakentumista. Suuntauksessa tarkastellaan yksilön omia tehokkuutta koskevia uskomuksia sekä niistä seuraavia tuloksellisia odotuksia ja tavoitteita. Suuntausta voidaan eritoten soveltaa, kun käsitellään koulutusta ja uravalintoja. (Lerikkanen 2002, 21.)

Kognitiivinen informaation prosessointimalli CIP perustuu kognitiivisbehavioraaliin ja sosiaaliskognitiivisiin suuntaukseen. CIP-mallilla on kolme tavoitetta, joista ensimmäinen on pyrkiä luomaan malli koulutukseen ja uravalintaan liittyvälle päätöksenteolle ja ongelmanratkaisulle. Toinen tavoite CIP-mallissa on sen hyväksi käyttäminen päätöksenteossa ja ongelmienratkaisutaitojen oppimisessa sekä itseohjattavuuden kehityksessä. Kolmantena tavoitteena CIP-mallissa on pyrkimys, että sillä pystytään integroimaan eri uranvalintateorioita. (Lerikkanen 2002, 22.)

Kuvio 1. CIP-mallin keskeiset käsitteet (Lerikkanen 2002, 23)

Kuviossa 1 olevalla CIP-mallilla kuvataan yksilön keskeisimpien käsitteiden suhteita. Sisimmällä kehällä kuvataan yksilön muodostamaa koulutuksen ja uravalinnan ongelmaa. Ongelmaa kuvataan erona, joka vallitsee yksilön sen hetkisen tilanteen ja hänen koulutuksellisten ja ammatillisten tavoitetilanteiden välillä. Seuraavaa kehää kuvataan ongelmanratkaisuksi määritellyllä ajattelulla, jolla pyritään tunnistamaan ongelma, ongelmasta syntyvien syiden analysointi, erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen löytäminen sekä soveltuvimman toimintavaihtoehdon valinta. Ongelman ratkaiseminen onkin tavoite, jossa yksilö pyrkii selvittämään esteet ratkaisun saavuttamiselta. (Lerikkanen 2002, 22–23.)

Koulutus- ja uravalintojen ongelmiin ei ole yhtä oikeaa ratkaisua, vaan on usein epäselvää, mitkä ovat parhaita ratkaisun kriteerejä. Ongelmat voivat olla monimutkaisia, ja niihin liittyy usein yksilön sisäisiä ja läheisten kautta tulevia ulkoisia

vaatimuksia. Koulutusta ja uravalintoja tehdessä varjostaa sitä yleensä epävarmuus sen lopputuloksesta, ja saavutettu valinta voi myös luoda uusia ongelmia. Koulutusta ja uravalintojen tekemisellä tulee olemaan suuria seurauksia yksilön elämässä. (Lerkkanen 2002, 24.)

CIP-mallissa päätöksenteolla tarkoitetaan kyseisen ratkaisun siirtämistä käytäntöön. Valitun ratkaisun konkretisoitumiseksi on se saatava siirtymään ongelmanratkaisusta toimenpiteisiin, jonka käytäntöön laittamiseen tarvitaan suunnitelma. Suunnitelman lisäksi tarvitaan yksilöltä riskinsietokykyä sekä sitoutuneisuutta, jotta luotu suunnitelma voidaan viedä loppuun. (Lerkkanen 2002, 24.)

Yksilön koulutus- ja uravalinnat ovat myös riippuvaisia elämäntilanteesta ja olosuhteista, ja nämä ovat esitettyinä CIP-mallissa urakehityksenä- ja elämäntapa-kehityksenä. Urakehityksellä kuvataan koulutusta ja uraa koskevaa toisistaan riippuvaisten päätöksien sarjaa, ja ne edistävät ja ohjaavat yksilön suhdetta koulutukseen ja työelämään. Elämäntavan kehityksellä kuvataan yksilön koulutukseen- ja uravalintaan liittyviä päätöksiä, jotka ovat sidoksissa tämän elämään ja sen kehitykseen. (Lerkkanen 2002, 24.)

3.4 Sosioekonominen tausta

Sosioekonomisella asemalla kuvataan henkilöiden hyvinvoinnin aineellisia ulottuvuuksia ja aineellisten voimavarojen hankkimiseen tarittavia edellytyksiä. Aineellisilla voimavaroilla tarkoitetaan henkilön tuloja, omaisuutta ja asumistasoa. Nämä mainitut tekijät vaikuttavat yhtenäisesti yksilön sosioekonomiseen asemaan. Sosioekonomisilla tekijöillä on suoranainen ja johdonmukainen selkeä vaikutus yksilön hyvinvointiin, terveyteen ja niiden määrittäjiin. Sosioekonomiset tekijät hyvinvointi- ja terveyserot näkyvät vahvasti etenkin lapsiperheissä vanhempien ja lasten elämäntavoissa, elinolosuhteissa ja sosiaalisissa suhteissa. (Jaakkola, Suokanerva, Tervo & Honkanen 2020.)

Sosioekonomisella asemalla on myös selkeä vaikutus koulutuksessa. Suomessa on huomattu, että perheissä, joiden vanhemmat ovat korkeasti koulutettuja pyrkivät nuoretkin hakeutumaan korkeasti koulutetuiksi. Vastaavasti on nähty, että

perheissä, joissa vanhempien koulutuksen taso peruskoulu tasolla. Tämä johtaa siihen, että matalasti koulutetut nuoret saattavat altistua helpommin päihteille ja ovat suuressa vaarassa syrjäytyä työelämästä. Kouluttautumisella onkin nykyään todella suuri merkitys työllistymisen kannalta. Nykyään työpaikan saanti ilman siihen vaadittavaa koulutusta tai jo valmiiksi olevaa työkokemusta alasta työpaikan saanti on todella vaikeaa. (Jaakkola ym. 2020.)

3.5 Nuorten tavoitteet työelämässä

Milleniaaleilla tarkoitetaan vuosina 1983–1994 syntyneitä henkilöitä, jotka ovat 26-vuotiaita tai sitä vanhempia, ja tätä ikäluokkaa kutsutaan myös Y-sukupolveksi. Z-sukupolveksi kutsutaan vuonna 1995 tai sen jälkeen syntyneitä nuoria. Y-sukupolvelle tärkeänä tekijänä työssä on, että se on heidän omia arvojansa tukevaa ja merkityksellistä työtä. Vastaavasti Z-sukupolvelle tärkeitä tekijöitä työpaikoissa on työnantajan ymmärtäväisyys, ystävällisyys ja joustavuus. Molemmille sukupolville yhteisiä tärkeitä tekijöitä työpaikan haussa on se, että työn tulee olla mielenkiintoista ja merkityksellistä. Tämän lisäksi työilmapiirilla ja työkaveireilla on iso merkitys molemmille sukupolville työpaikkaa etsiessä. (Kosonen 2018.)

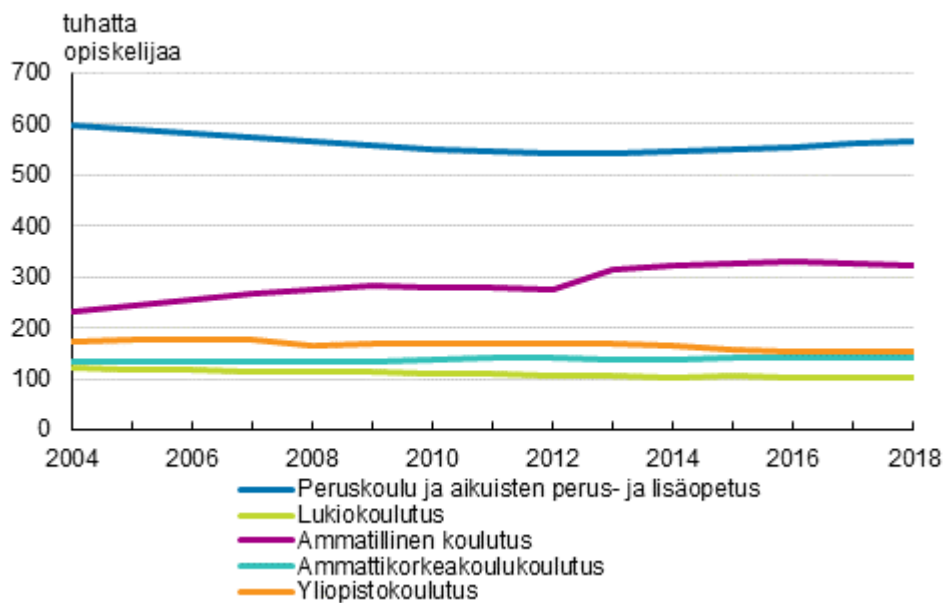
3.6 Korkeakouluopiskelijoiden määrä ja sukupuolijakauma Suomessa

Suomessa oli vuonna 2018 tutkintotavoitteiseen koulutukseen opiskelevia opiskelijoita noin 1,29 miljoonaa. Opiskelijoiden määrä on pysynyt suurin piirtein ennallaan edeltäneeseen vuoteen verrattuna. Kuten kuvio 2 osoittaa opiskelijamäärien kasvua on tapahtunut peruskouluopetuksessa sekä ammattikorke- ja yliopistokoulutuksessa, ja vastaavasti opiskelijamäärien laskua tapahtui lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa. (Tilastokeskus 2019.)

Suomessa oli vuonna 2019 vajaat 128 000 opiskelijaa, jotka opiskelevat ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa. Opiskelijoiden määrä ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa on laskenut noin 650 opiskeli-

jalla edelliseen vuoteen nähden. Vaikka opiskelijoiden määrä ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa laskikin, pysyi tutkintojen suorittaneiden määrä samalla tasolla noin vajaassa 25 000 tutkinnon suorittaneessa opiskelijassa. (Tilastokeskus 2020.)

Suomessa vuonna 2019 ammattikorkeakoulututkintoon johtavilla koulutuslinjoilla vallitseva sukupuoli jakauma kääntyi hieman naisten hyväksi, sillä naisten määrä opiskelijoista oli noin 52 prosenttia miesten määrän ollessa noin 48 prosenttia. Tämä näkyy varsinkin, kun uusien aloittavien opiskelijoiden määrästä naisten osuus oli noin 55 prosenttia. (Tilastokeskus 2020.)

Kuvio 2. Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijat 2004–2018 (Tilastokeskus 2019)

Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikön opiskelijoiden määrä paikalla oleviksi ilmoittautuneista on 713 opiskelijaa. Tämä opiskelija määrä koostuu pääosin vuosina 2017–2020 koulun aloittaneista opiskelijoista muutamia vanhempia opiskelijoita lukuun ottamatta. Taulukosta 1 käy ilmi Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikön aloituspaikat kaikille opiskelulinjoille vuosina 2017–2020. Uudet aloituspaikat perustuvat opetusministeriön kanssa käytyihin keskusteluihin ja päätöksiin. (Lapin AMK aloituspaikat 2020.)

Taulukko 1. Lapin AMKin Tornion yksikön aloituspaikat linjoittain

AMK-tutkintoon johtava koulu- tus	Tornio				Yh- teensä
	2017	2018	2019	2020	
					2020
Liiketalous	95	95	79	65	334
Tietojenkäsittely	50	75	75	50	250
Kulttuuri	25	30	30	25	110
Yhteensä	170	200	184	140	694

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Laadullisella tutkimuksella eli kvalitatiivisella tutkimuksella kuvataan tutkimuksen tieteellistä menetelmäsuuntaa, jonka tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Laadullinen tutkimus pystytään toteuttamaan monella erilaisella menetelmällä. Menetelmien yhteisinä piirteinä tutkimuskohteessa korostuu yleensä esiintymisympäristö, tausta, tarkoitus, merkitys, ilmaisu ja kieleen liittyvät näkökulmat. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Määrällisellä tutkimuksella eli kvantitatiivisella tutkimuksella kuvataan tutkimuksen tieteellistä menetelmäsuuntaa, jonka tarkoituksena on kohteen kuvaaminen ja tulkinta tilastoja ja numeroita hyväksikäyttäen. Määrällisessä tutkimuksessa on erilaisia luokitteluita, syy- ja seuraussuhteita, vertailuja ja numeerisiin tuloksiin perustuvaa ilmiön selittämistä. Määrälliseen tutkimukseen liittyy paljon erilaisia laskennallisia ja tilastollisia analyysimenetelmiä. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Käytän opinnäytetyöni aineistonhankintamenetelminä kahta eri kyselylomaketta sekä muutamaa haastattelua. Näitä hankintamenetelmiä aion käyttää siksi, että saan koululta jo valmista dataa koulun teettämien kyselylomakkeiden muodossa, jonka jälkeen teen vastaavan kyselyn itse, jolloin pääsen vertaamaan kyselyiden eroavaisuuksia.

Kyselytutkimus tehdään Webropolohjelmalla, johon syötän koulun tekemän kyselyn ja oman kyselylomakkeen tulokset. Tämän avulla pystyn tekemään vertailua molempien kyselyiden tuloksien kesken ja näkemään niissä olevat eroavaisuudet. Vertailussa ei käytetä kaikkia kohtia, koska kyselyt eroavat toisistaan osissa kohtaa.

Opinnäytetyöni on kehittämistyö, jossa käytetään tutkimuksellista otetta. Tutkimuksellisena menetelmänä käytetään osallistavia kehittämismenetelmiä tai dokumenttiaineisoja ja niiden analysoimista.

Tutkimusotteeni on laadullinen (haastattelu) sekä määrällinen (kyselylomakkeet) aineiston hankintamenetelmä. Kyselylomakkeiden avulla saan selville määrällisesti perus tiedot. Haastattelun avulla saan tarkemman tiedon mitkä tekijät vaikuttavat opiskelupaikan valintaan.

4.1 Validiteetti

Validiteetilla tarkoitetaan asian pätevyyttä ja se on perinteinen tutkimusmenetelmä, jolla mitataan sen kykyä mitata sitä mitä sillä on tarkoitus mitata. Validiteetti on täydellinen, kun teoreettinen ja operationaaliset määritelmät ovat yhtäpitäviä. Pääasiallisesti validiteetin laskenta ja sen arvioiminen ovat helppoa. Mittaustuloksia verrataan ainoastaan todelliseen tietoon mitattavasta ilmiöstä. Yleisin ongelma syntyy, kun mittauksista riippumattomta todellista tietoa ei yleensä ole käytettävissä. (Kyvyt 2020b.)

Validiteetin arvioinnissa kohdistetaan huomio kysymykseen, miten tarkasti tutkimusmenetelmä ja siinä käytetyt mittarit vastaavat sitä asiaa, jota tutkitaan. Tutkimuksen validiteetti toisin sanoen sen pätevyys tulee olla perusteltuna teorianmuodostuksen yhteydessä. Tutkimuksen tuloksen tulee vastata tutkimuksen tutkimuskohdetta ja tutkimukselle laitettuja päämääriä. Tutkimuksessa korkeaan validiteettiin päästään, kun siinä kuvataan koko tutkimusprosessi erittäin tarkasti ja perustellaan siinä tehdyt valinnat sekä painotetaan tulosten tulkintaa ja ymmärtämistä suhteutettuna teoreettiseen viitekehykseen. Tutkimuksesta tehdään raportti mahdollisimman tarkasti, jotta tavallisen lukijan on helppo toteuttaa vastaava tutkimus uudelleen. (Kyvyt 2020b.)

Sisäisellä validiteetilla kuvataan sitä vastaako tehdyt mittaukset tutkimuksen teoriaosan esittämiä käsitteitä. Ulkoisesti validissa tutkimuksessa lisäksi muut tutkijat tulkitsevat mittaustulokset ja tutkimustulokset, miten ne on tutkimuksessa esitetty. (Kyvyt 2020b.)

4.2 Reliabiliteetti

Reliabiliteetti käsitteenä liitetään yleisesti määrälliseen, kvantitatiiviseen tutkimukseen. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksessa sen luotettavuutta ja sitä käytetäänkin perinteisesti tutkimusmenetelmänä, kun pyritään saamaan ei-sattumanvaraisia tuloksia, toisin sanoen tutkimusmenetelmän ja siinä käytettyjen mittareiden kykyä saavuttaa haluttuja tuloksia. Nykypäivänä uusien ja tarkkojen tilasto-ohjelmien avulla reliabiliteetti kysymys saattaa usein kaventua pienten mitausvirheiden arvionniksi. Reliabiliteetti voidaankin kuvailla paremmin sanalla riippumattomuus. Riippumattomuutta voidaan kuvata, kun mittari tai mittaustoi- mitus on reliaabeli tällä tarkoitetaan, että se on pysyvä eli antaa samoja tuloksia useilla eri kerroilla. (Kyvyt 2020a.)

Tutkimuksissa reliabiliteetin eli luotettavuuden kasvuun pyritään yleensä tarkas- tamalla eri ihmisryhmien näkökulmien eroavaisuuksia esimerkiksi oppilaat, van- hemmat, luokanopettajat. Tutkimuksista saadun aineiston avulla pystytään ana- lysoimaan monen eri hankintatavan kautta saatua samaa tietoa vertailemalla niitä keskenään. Tämän lisäksi on myös mahdollista hyödyntää kahden eri tutkijan tutkiessa samaa asiaa voidaan heidän tuloksiaan vertaamalla keskenään näh- dään tulosten reliabiliteetti paremmin. Tutkijoiden saadessa samankaltaisia tulok- sia omissa tutkimuksissaan tutkimuksen reliabiliteetti vahvistuu. (Kyvyt 2020a.)

Reliabiliteetilla tarkoitetaan mittauksen toistettavuutta, jonka avulla voidaan tutki- muksissa todeta sen sisäinen reliabiliteetti mittaamalla sama tilastoyksikkö use- asti. Mittaustulosten tutkimuksessa ollessa samoja on mittaus reliaabeli. Mittaus- tulosten tutkimuksessa ollessa poikkeavia ja sattumanvaraisia toisiinsa nähden kertoo se mittauksen reliabiliteetista. (Kyvyt 2020a.)

4.3 Kyselytutkimus

Kyselytutkimus eli survey-tutkimus on tutkimusstrategia, jonka tavoite on kerätä tietoa haastattelumenetelmällä suurehkolta määrältä ihmisiä yhtä aikaa. Kysely- tutkimus on tapa kerätä ja tarkastella tietoa monista eri asioista kuten erilaisista

ilmiöistä, mielipiteistä, ihmisten toiminnasta ja arvoista. Kyselytutkimus on lähtökohtaisesti määrällinen tutkimus, mutta avointen kysymysten pohjalta sitä voidaan analysoida sekä laadullisesti että määrällisesti. (Jyväskylän yliopisto 2015c.)

Suoritan opinnäytetyöni sähköistä kyselymenetelmää hyväksikäyttäen, koska tutkimusmenetelmät vaativat tiedon saamisen niin monelta henkilöltä kuin mahdollista. Sähköinen kyselymenetelmä mahdollisti minulle, että tavoitan koulumme opiskelijat mahdollisimman laajasti koronasta huolimatta.

4.4 Tutkimusjoukko

Opinnäytetyöni tutkimusjoukkona ovat Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikössä vuonna 2017–2020 aloittaneet opiskelijat kaikista koulutusohjelmista. Tutkimuksen tutkittavien opiskelijoiden määrä on 713 henkilöä. Kyselyyn vastattiin kaikista koulutusohjelmista. Eniten vastauksia kyselyyn saatiin liiketalouden opiskelijoilta, kuvataiteiden sekä tietotekniikan opiskelijoista kyselyyn vastanneita oli tasainen määrä.

4.5 Kyselylomake

Aineistonhankintamenetelmänä käytettiin Webropol-työkalua, joka on sähköisesti laadittava kyselylomake. Tämän avulla pyrin saamaan vastauksia tutkimuskysymykseeni: opiskelupaikan valinnassa vaikuttavat tekijät.

Kyselylomaketta aloitettiin valmistelemaan siinä vaiheessa, kun tiedettiin millaisiin kysymyksiin tutkimuksessa, etsitään vastauksia ja kun opinnäytetyön sisältö oli mietitty. Kyselylomake voidaan jakaa niin että se koostuu kolmesta eri osiosta. Ensimmäisessä osassa kyselyssä selvitetään kyselyyn vastanneiden perustatietoja kuten sukupuoli, ikä, koulutusohjelma, opiskelumuoto sekä vanhempien koulutustausta. Kyselyn toisessa osassa selvitettiin tekijöitä, jotka vaikuttivat vastaajien valintaan heidän hakiessa jatko-opiskelupaikkaa. Kyselyn kolmannessa

ja viimeisessä osassa tiedusteltiin osallistujien mielipiteitä Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikön toiminnasta.

4.6 Haastattelu

Haastattelu suoritetaan kahdelle koulussamme opiskelevalle opiskelijalle. Haastattelu käytiin 28.-29.11.2020. Haastatteluun osallistuvista opiskelijoista toinen opiskelee liiketaloutta ja toinen opiskelee tietojenkäsittelyä. Opiskelijat valikoituivat haastatteluun sitä kautta, että molemmat opiskelivat eri alaa ja tunsin kyseiset henkilöt jollain tasolla koulussa. Haastattelu suoritettiin etähaastatteluna maailmalla vallitsevan koronavirus tilanteen takia. Haastattelun kysymykset pohjautuvat verkossa olleeseen kyselyyn peruskysymyksien osalta. Lisäksi haastattelussa syvennytään tarkemmin mikä vaikutti heidän koulutuspaikan valintaansa.

4.7 Kyselyn aineiston keruu, analyysi ja vertailu

Opinnäytetyöni kysely (Liite 1) lähetettiin 17.11.2020 Tornion yksikössä opiskelevien 713 opiskelijan sähköposteihin. Viestissä kerrottiin mihin asiaan kysely liittyi ja siinä oli linkki mistä ihmiset pääsivät helposti vastaamaan kyselyyn. Kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista ja se tehtiin anonyymisti. Kyselyyn vastaamiseen aikaa kului 5–10 minuuttia. Kysely suljettiin 30.11.2020 eli kyselyyn vastausaikaa oli melkein 2 viikkoa. Tämän ajan aikana kyselyyn vastasi yhteensä 104 opiskelijaa, joka tuo kyselyn vastausprosentin 14,5.

Kyselyn tuloksien tarkastelu ja analysoiminen aloitettiin heti kun kyselyn vastausaika tuli täyteen ja kyselyyn vastaaminen suljettiin. Ensimmäisenä tarkasteltiin vastaajien perustaustatiedoista saatua materiaalia sukupuolta, ikää ja koulutusohjelmaa. Taustatietojen jälkeen tarkasteltiin vastaajien Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikköä hakuvalintana sekä vastaajien muita hakuvaihtoehtoja. Tämän jälkeen käydään läpi mitkä tekijät vaikuttivat vastaajien valintaan opiskelupaikkaa valitessa ja viimeisenä analysoidaan vastaajien mielipiteitä Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksiköstä.

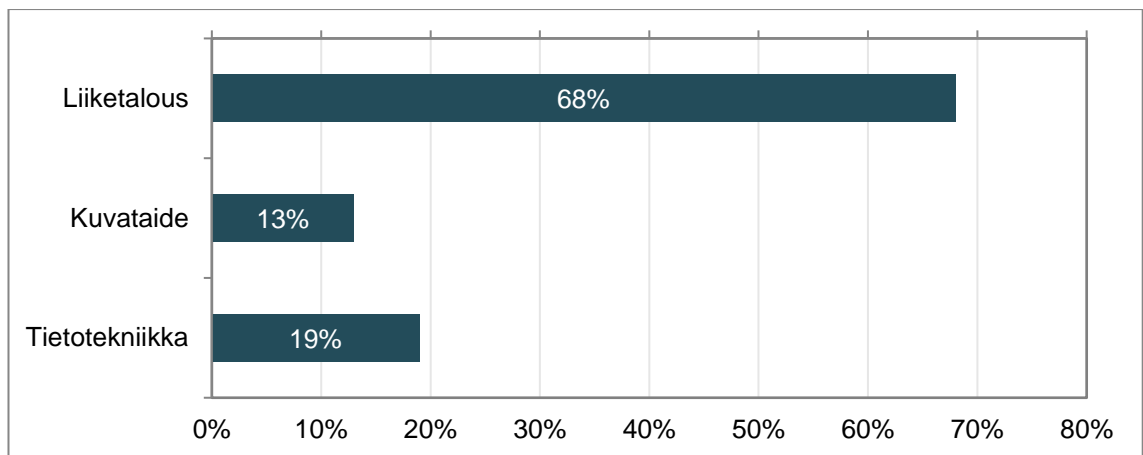
Tulosten tarkastelussa käytettiin hyväksi Webropol kysely ohjelman omia raportointityökaluja, joiden avulla analysointia pystytään tekemään monesta eri näkökulmasta. Webropolin raportointityökalujen avulla pystyn suodattamaan saaduista vastauksista tulokset esimerkiksi sukupuolen tai iän mukaan. Webropol-työkalun avulla pystyn lisäksi luomaan kaikista kysymyksistä oman Excel taulukko tulokset, joka auttaa suuresti analyysiä tehdessä, kun kaikki tulokset ovat jo valmiiksi omina taulukkoina ja kuvina, joista tiedot on helppoa poimia suoraan työhön.

Kyselyn aineiston keruun ja analyysin jälkeen teen vertailua koulun tekemän hakijakyselyn pohjalta, joka tehtiin 2019–2020 kouluun päässeille opiskelijoille.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Vastaajien taustatiedot

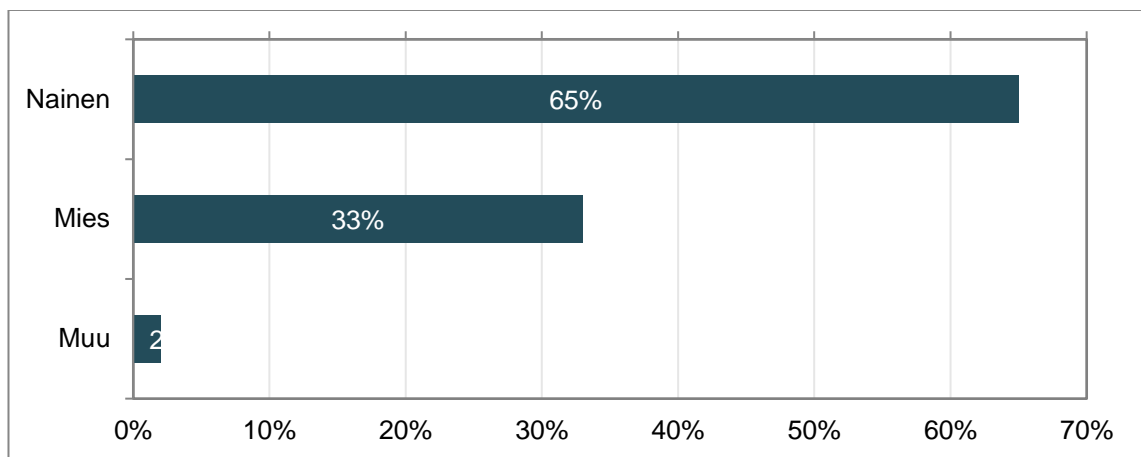
Opinnäytetyöni kysely lähetettiin 713 koulumme opiskelijalle, jotka olivat ilmoittautuneet paikalle olijoiksi. Kyselyyn vastanneiden määrä oli 104 opiskelijaa, joka on prosentuaalisesti 14,5 % kaikista opiskelijoista, jolle kysely lähetettiin. Kysely lähetettiin koulumme liiketalouden, kuvataiteiden ja tietotekniikan opiskelijoille. Kuten kuvio 3 osoittaa kyselyyn vastanneista liiketaloutta opiskelevien määrä oli 71 eli 68 % ja näistä kyselyyn vastanneista naisia oli 51 ja miehiä 20. Kyselyyn vastanneista kuvataiteiden opiskelijoista kyselyyn vastasi 13 eli 12,5 % joista 5 oli naisia, 6 miehiä ja 2 vastasi muu. Tietotekniikan opiskelijoista kyselyyn vastasi 20 eli 19 % joista 11 oli naisia ja 8 miehiä. Kyselyyn vastanneista 104 opiskelijasta yksi ei ole vastannut kysymykseen.

Kuvio 3. Vastaajien opiskelulinja

Kyselyyni vastanneiden 104 opiskelijan opiskelulinja verrattuna koulun vuosina 2019–2020 tekemiin kyselyihin, joihin vastasi 64 opiskelijaa, joista 27 opiskelee liiketaloutta, 35 tietotekniikkaa ja 3 kuvataidetta. Nähdään että molemmissa kyselyissä vastanneiden kuvataiteilijoiden määrä on ollut alhaisin. Vastaavasti koulun tekemässä kyselyssä on nähtävissä, että eniten vastaajia on ollut tietotekniikassa verrattuna tekemääni kyselyyn, jossa liiketaloutta opiskelevat opiskelijat olivat vastanneet kyselyyn eniten. (Hakijakysely 2019; 2020)

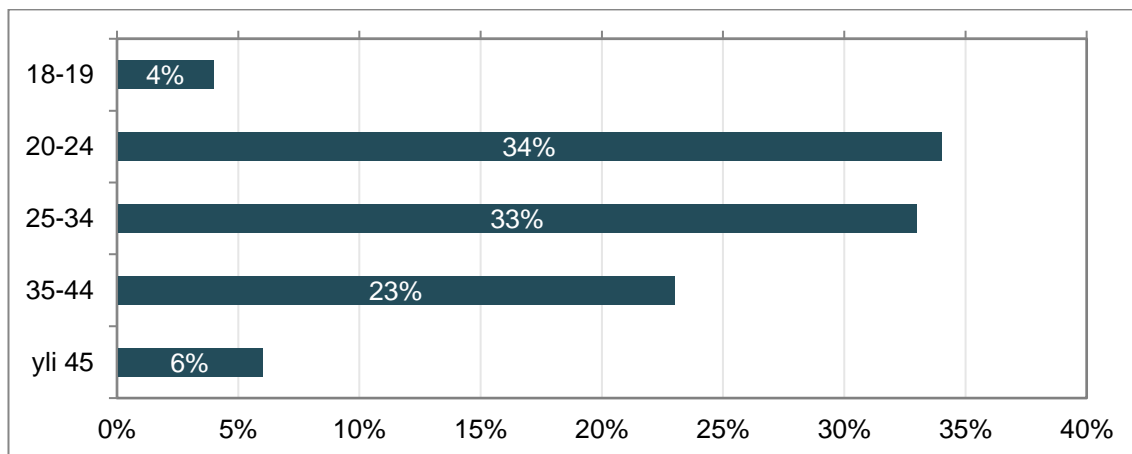
Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma oli selkeästi naispainotteinen kyselyyn vastanneiden naisten määrä oli 67 eli 65 % kyselyyn vastanneista ja miesten määrä oli 34 eli 33 % prosenttia lisäksi muu vastanneiden määrä oli 2 eli 2 % vastanneista (Kuvio 4). Muu valinta oli kyselyssä niitä varten, jotka eivät halua kertoa sukupuoltaan tai eivät näe itseään kummassakaan muussa vaihtoehdossa.

Kuvio 4. Vastaajien sukupuolijakauma

Kyselyyn vastanneiden 104 opiskelijan sukupuolijakauma verrattuna koulun vuosina 2019–2020 tekemiin kyselyihin. Kyselyihin vastasi 64 opiskelijaa, joista naisia oli 36 ja miehiä oli 28. Molemmista kyselyistä voidaan tehdä päätelmä, että naisten määrä koulussa opiskelijoina on suurempi kuin miesten määrä. (Hakijakysely 2019; 2020)

Kyselyyn vastanneiden ikä vaihtelee 18- yli 45-vuotiaiden välillä. Kuten kuvio 5 nähdään selkeästi, että eniten kyselyyn vastanneita on 20–24- ja 25–34-vuotiaiden vastanneiden joukossa, jotka muodostavat yhteensä 67 % kyselyyn vastanneista. Näistä vastanneista 41 on naisia ja 26 miehiä sekä 2 muu vastannutta. Lisäksi näemme että 35–44-vuotiaita vastanneita on 23 % vastanneista joista 17 on naisia ja 7 miehiä. Loput 10 % koostuvat ikien ääripäistä elikkä 18–19 ja yli 45 vuotiaista joista 9 on naisia ja 1 on mies. Kyselyyn vastanneista 104 opiskelijasta yksi ei ole vastannut kysymykseen.

Kuvio 5. Vastaajien ikäjakauma

Kyselyssä kysyttiin vastaajilta heidän kotikuntaansa ennen opintoja. Taulukosta 2 käy ilmi vastaajien kotikunta ennen opiskeluaan Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikössä. Taulukoiden perusteella voidaan todeta, että kyselyyn vastanneista oppilaista kouluumme hakeudutaan opiskelemaan ympäri Suomea. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista selvästi suurin yksittäinen kaupunki, josta opiskelijoita kouluumme on hakenut opiskelemaan on Oulu. Oulusta kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden määrä on 17. Opiskelijoiden lähtökuntia tarkastellessa alueisittain Lapin alueelta kouluumme saapuu silti eniten opiskelijoita, joita on 37. Seuraavana alueena on Pohjois-Pohjanmaa, josta kyselyyn vastanneista on lähtöisin 25 vastaajaa. Uusimaa on vahvasti edustettuna, sieltä kyselyyn vastanneita oli 15. Loput kyselyyn vastanneista tulevat ympäri Suomea ja heitä on 19 lisäksi kyselyyn vastanneista 5 asui ulkomailla ennen kouluun hakua. Kyselyyn vastanneista 104 opiskelijasta 3 ei vastannut kysymykseen.

Taulukko 2. Opiskelijoiden lähtökunta

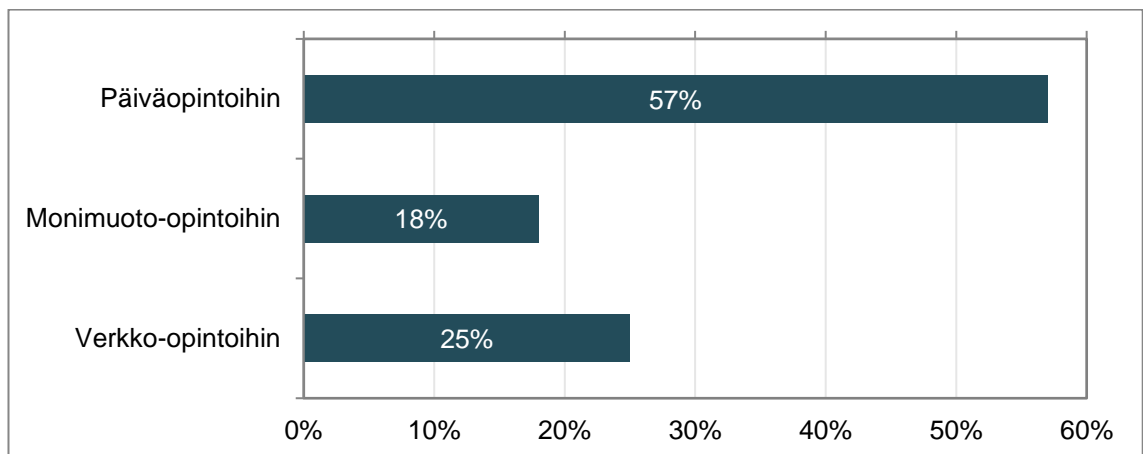
Kotikunta	Vastanneiden määrä
Espoo	1
Helsinki	8
Hyvinkää	1
Ii	2
Inkoo	1
Jyväskylä	4
Jämsä	2

Kotikunta	Vastanneiden määrä
Naantali	1
Nurmijärvi	1
Orivesi	1
Oulainen	1
Oulu	17
Oulunsalo	1
Pietarsaari	1

Kajaani	1
Kemi	4
Keminmaa	6
Kempele	1
Kittilä	1
Kolari	2
Kotka	1
Kuusamo	1
Lapinlahti	1
Laukaa	1
Lieksa	1
Mikkeli	1

Raahe	1
Rovaniemi	9
Simo	1
Sipoo	1
Sodankylä	1
Taivassalo	1
Tampere	4
Tervola	1
Tornio	12
Turku	1
Ulkomaat	5
Vantaa	2

Kyselyssä kysyttiin mihin koulutuksen toteutusmuotoon he hakivat ensisijaisesti hakiessaan Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikköön. Kyselyyn vastanneista 104 opiskelijasta kysymykseen vastasi 102 opiskelijaa kaksi vastaajaa ei vastannut kysymykseen. Kuvista 6 nähdään, että vastanneista opiskelijoista päiväopintoihin haki 58 eli 57 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista, monimuoto-opintoihin haki 18 eli 18 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista ja verkko-opintoihin haki 26 eli 25 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Näistä kyselyyn vastanneista päiväopintoihin hakeneista vastaajista 33 oli naisia, 23 oli miehiä ja 2 vastasi muu. Monimuoto-opintoihin hakeneista kyselyyn vastanneista 13 oli naisia ja 5 oli miehiä. Verkko-opintoihin hakeneista kyselyyn vastanneista 20 oli naisia ja 6 oli miehiä.

Kuvio 6. Opintojen toteutusmuoto

Kyselyyni vastanneiden 104 opiskelijan opintojen toteutusmuoto verrattuna koulun vuosina 2019–2020 tekemiin kyselyihin, joihin vastasi 64 opiskelijaa, joista 38 opiskeli päiväopinnoissa, 12 opiskeli monimuoto-opinnoissa ja 15 opiskeli verkko-opinnoissa. Molempien kyselyjen tuloksia vertaillen toisiinsa nähdään, että tulokset ovat saman suuntaisia keskenään. (Hakijakysely 2019; 2020)

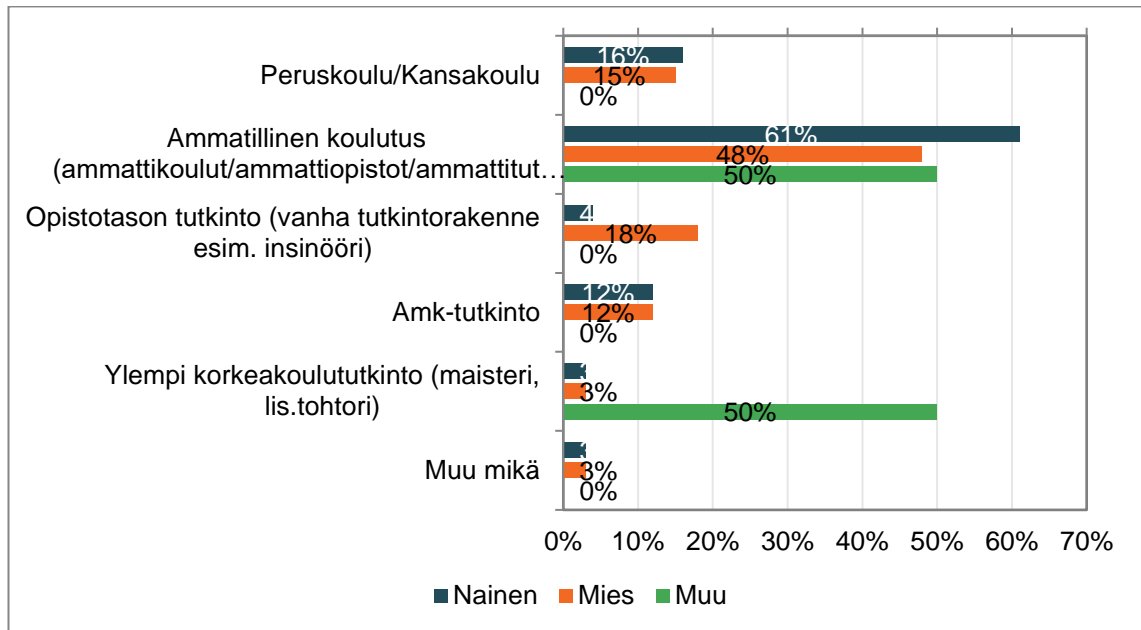
5.2 Vanhempien koulutustausta ja sosioekonominen asema

Kyselyssä kysyttiin myös vanhempien koulutustausta ja siihen liittyen heidän sosioekonomisiin tekijöihinsä, jotka vaikuttavat opiskelijoiden valintoihin koulutuspaikkaa ja alaa valittaessa. Molempien vanhempien koulutustausta kysyttiin erikseen ja molempiin kysymyksiin vastasi 102 kyselyyn vastannutta henkilöä kaksi henkilöä oli jättänyt vastaamatta molemmissa kysymyksissä.

Kyselyssä kysyttiin mikä on opiskelijoiden isien koulutus tausta. Kysymykseen vastasi 102 kyselyyn vastanneesta 104 opiskelijasta. Kuten taulukosta 3 käy selkeästi esiin suurimpana määränä kyselyyn vastanneelle 58 opiskelijalle isän koulutustausta oli ammatillinen koulutus. Vastanneista 58 opiskelijasta 41 oli naisia, 16 oli miehiä ja 1 oli muu.

Taulukko 3. Isien koulutustausta

Koulutus	n	Prosentti
Peruskoulu/Kansakoulu	16	15,53 %
Ammatillinen koulutus (ammattikoulut/ammattiopistot/ammattitutkinto)	58	56,31 %
Opistotason tutkinto (vanha tutkintorakenne esim. insinööri)	9	8,74 %
Amk-tutkinto	12	11,65 %
Ylempi korkeakoulututkinto (maisteri, lis.tohtori)	5	4,85 %
Muu mikä	3	2,91 %

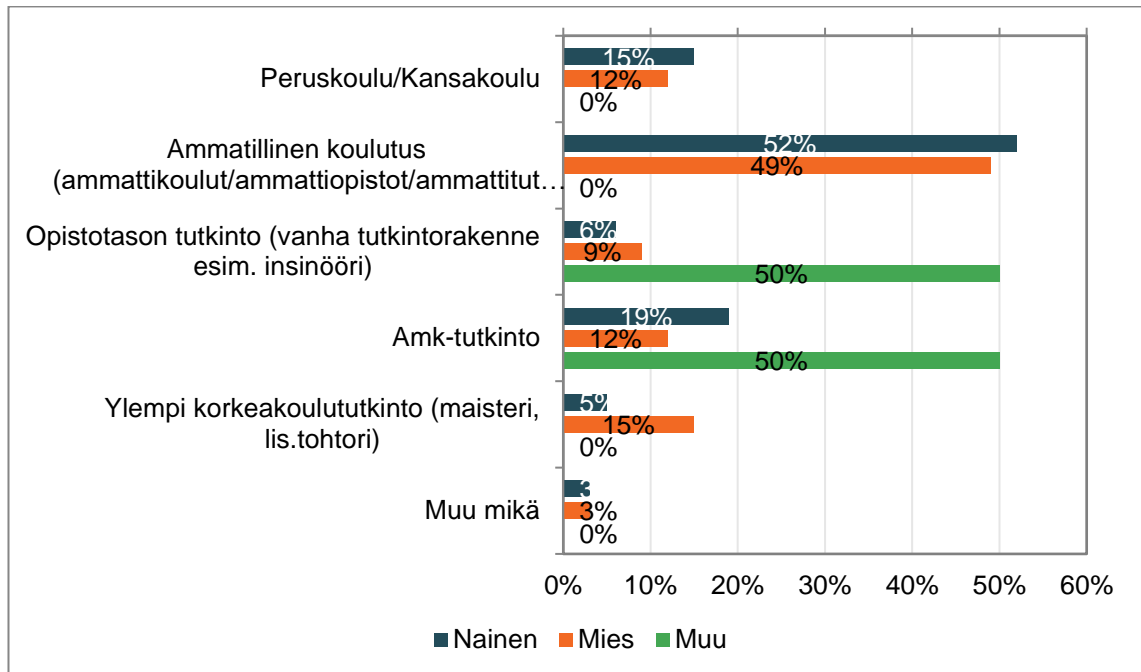

Kuvio 7. Isien koulutustausta

Kyselyssä kysyttiin myös opiskelijoiden äitien koulutustausta. Kysymykseen vastasi 102 kyselyyn vastanneesta 104 opiskelijasta. Kuten taulukosta 4 selkeästi käy ilmi suurimpana määränä kyselyyn vastanneista 52 opiskelijasta äitien koulutustausta oli ammatillinen koulutus. Vastanneista 52 opiskelijasta 35 oli naisia ja 16 oli miehiä.

Taulukko 4. Äitien koulutustausta

Koulutus	n	Prosentti
Peruskoulu/Kansakoulu	14	13,59 %
Ammatillinen koulutus (ammattikoulut/ammattiopistot/ammattitutkinto)	52	50,48 %
Opistotason tutkinto (vanha tutkintorakenne esim. insinööri)	8	7,77 %
Amk-tutkinto	18	17,48 %
Ylempi korkeakoulututkinto (maisteri, lis.tohtori)	8	7,77 %
Muu mikä	3	2,91 %

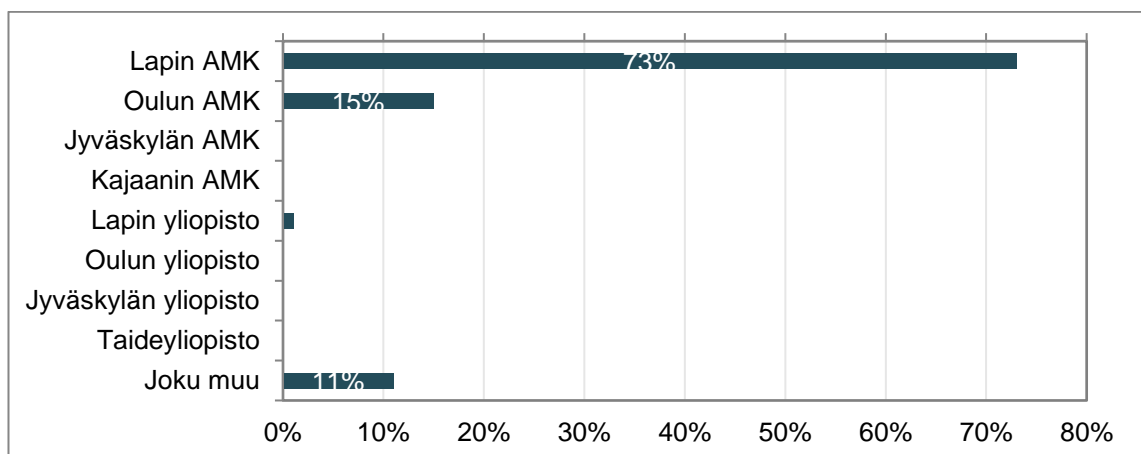
Kuvio 8. Äitien koulutustausta

Molempien vanhempien koulutustaustaa vertaillen kysymyksessä tasaisesti jakautuvat peruskoulu ja opistotason tutkinto. Kysymykseen vastanneista 14 koulutus tausta oli peruskoulu ja 8 oli opistotason tutkinto. Vastaavasti hieman suurempi ero on nähtävissä amk-tutkinnon tai yliopiston suorittaneiden vanhempien välillä. Kyselyyn vastanneiden äideistä 26 oli suorittanut joko amk-tutkinnon tai yliopiston. Tähän verrattuna vastanneiden isistä vain 16 on suorittanut joko amk-tutkinnon tai yliopiston.

5.3 Oppilaitoksen valinta vaikuttavia tekijöitä

Kyselyssä kysyttiin opiskelijoilta mikä oli heidän ensisijainen hakukohteensa yhteishaussa. Kyselyyn vastanneista 104 opiskelijasta kysymykseen vastasi 99 opiskelijaa. Näistä vastanneista opiskelijoista 72 eli 72 % kertoo hakeneensa ensisijaisesti opiskelemaan Lapin ammattikorkeakouluun, 15 eli 15 % kertoo hakeneensa ensisijaisesti Oulun ammattikorkeakouluun, 1 eli 1 % kertoo hakeneensa ensisijaisesti Lapin yliopistoon ja 11 eli 11 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista kertoo hakeneensa ensisijaisesti muihin kouluihin (Kuvio 9). Vastanneista henkilöistä Lapin ammattikorkeakouluun ensisijaisesti hakeneista 49 oli naisia, 22 oli

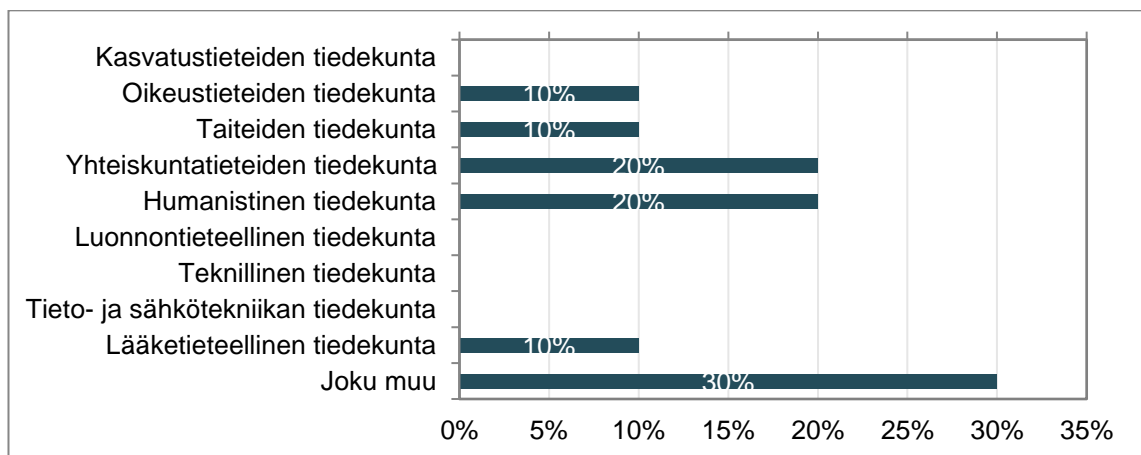
miehiä ja 1 vastasi muu. Oulun ammattikorkeakouluun ensisijaisesti hakeneista 8 oli naisia, 6 oli miehiä ja 1 vastasi muu. Lapin yliopistoon ensisijaisesti hakenut yksi henkilö oli mies ja jonnekin muualle ensisijaisesti hakeneista vastanneista 7 oli naisia ja 3 oli miehiä. Tässä kysymyksessä jonnekin muulle vastaukseen vastanneilla henkilöillä oli mahdollisuus kirjoittaa mihin he olivat hakeneet ensisijaisesti. Näitä paikkoja olivat Laurea, johon oli ensisijaisesti hakenut 2 vastaajaa, Lahden AMK, johon oli ensisijaisesti hakenut 2 vastaajaa, Hämeenlinnan AMK, johon oli ensisijaisesti hakenut 2 vastaajaa, Tampereen AMK, johon oli ensisijaisesti hakenut 1 vastaajaa sekä ulkomaille, jonne oli ensisijaisesti hakenut 1 vastaajaa.

Kuvio 9. Vastanneiden ensisijainen hakukohde yhteishaussa

Kyselyssäni kysyttiin oliko Lapin ammattikorkeakoulu ensisijainen hakukohteesi tätä voidaan verrata koulun vuonna 2020 tekemään kyselyyn, jossa oli vastaava kysymys. Kyselyyni vastanneista 104 opiskelijasta 72 eli 73 % vastasi hakenensa ensisijaisesti Lapin ammattikorkeakouluun. Tähän verrattuna kouluntekemään kyselyyn vastanneiden määrä oli 38 ja joista 15 eli 39 % vastasi hakenensa ensisijaisesti Lapin ammattikorkeakouluun. Näistä luvuista nähdäänkin, että kyselyyni vastanneista opiskelijoista prosentuaalisesti paljon suurempi määrä oli hakenut Lapin ammattikorkeakouluun ensisijaisesti opiskelemaan. (Hakijakysely 2020)

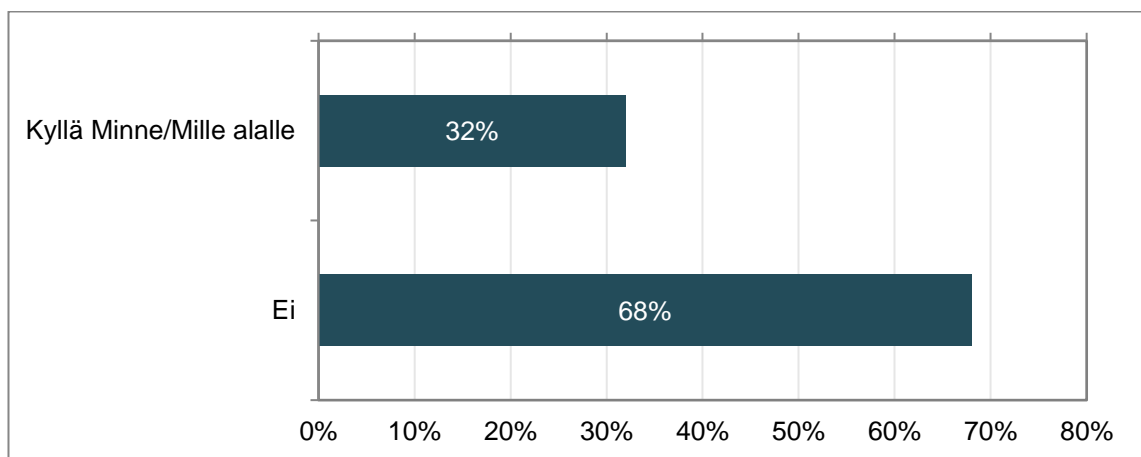
Kyselyssä haluttiin tietää olivatko vastanneet hakeneet ensisijaisesti yliopistoon ja mihin tiedekuntaan he olivat hakeneet opiskelemaan. Vastauksia kysymykseen tuli 10 kyselyyn vastanneelta henkilöltä. Kuviosta 10 nähdään, että vastanneista henkilöistä oikeustieteitä, taidetta ja lääketieteitä oli ensisijaisesti hakenut opiskelemaan kaikkia tiedekuntia kohden yksi kyselyyn vastannut. Yhteiskuntatieteitä ja humanistista koulutus linjaa oli ensisijaisesti hakenut opiskelemaan kaksi vastaajaa tiedekuntaa kohden. Muu vaihto ehtoon oli vastannut kolme henkilöä ja yksi näistä oli vastannut, että oli hakenut ensisijaisesti opiskelemaan kauppatiedettä kaksi muuta ei ollut laittanut mitään oli hakenut ensisijaisesti opiskelemaan. Kysymyksistä mihin oli hakenut ensisijaisesti opiskelemaan ja jos hait ensisijaisesti yliopistoon opiskelemaan saadaan hieman ristiriitaisia tuloksia. Tämä johtuu siitä, että ensimmäisessä kysymyksessä yliopistoon ensisijaisesti opiskelemaan hakeneita vastaajia ei ollut kuin yksi henkilö mutta seuraavassa kysymyksessä vastanneita olikin 10 henkilöä. Tämä voi johtua siitä, että vastanneet ovat joko aikaisempina vuosina hakeneet opiskelemaan ensisijaisesti yliopistoon tai vastaavasti laittaneet mihin yliopistoon sekä ammattikorkeakouluun erikseen he ovat hakeneet ensisijaisesti.

Kuvio 10. Tiedekunnat, johon opiskelijat olivat hakeneet

Kyselyssä kysyttiin ovatko he hakeneet jollekin eri alalle opiskelemaan ennen kuin he hakivat opiskelemaan Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikköön. Kysymykseen vastasi 104 vastaajasta 103 henkilöä näistä henkilöistä 70 eli 68 % vastasi, ettei ollut aikaisemmin hakenut muualle opiskelemaan vastaavasti 33

eli 32 % vastasi, että oli hakenut aikaisemmin muualle opiskelemaan. Kyselyyn kyllä vastanneista 33 opiskelijasta 32 vastasi siinä olevaan avoimeen kysymykseen, minne kouluun tai alalle he ovat hakeneet aiemmin. Kysymykseen vastanneista opiskelijoista 12 opiskelijaa kertoi mihin eri kouluihin he olivat hakeneet aiemmin (Kuvio 11). Näitä oppilaitoksia olivat Turun AMK, Jyväskylän yliopisto, Lahden AMK, Lapin yliopisto, Tampereen AMK ja Vaasan yliopisto, joihin jokaiseen oli hakenut yksi kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Lisäksi opiskelemaan oli haettu Jyväskylän AMK, Oulun AMK ja Tampereen yliopisto, joihin jokaiseen oli hakenut kaksi kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Aloja mihin kyselyyn vastanneet olivat hakeneet olivat ruotsin kieli, liiketalous, sairaanhoitaja, sosionomi, sosiaalitieteet, kasvatustieteet, tanssinopettaja, medianomi, restonomi, tietotekniikka, biologia, psykologia, konetekniikka, yhteiskuntatieteet, historia, journalismi, fysioterapia ja kuvataide.

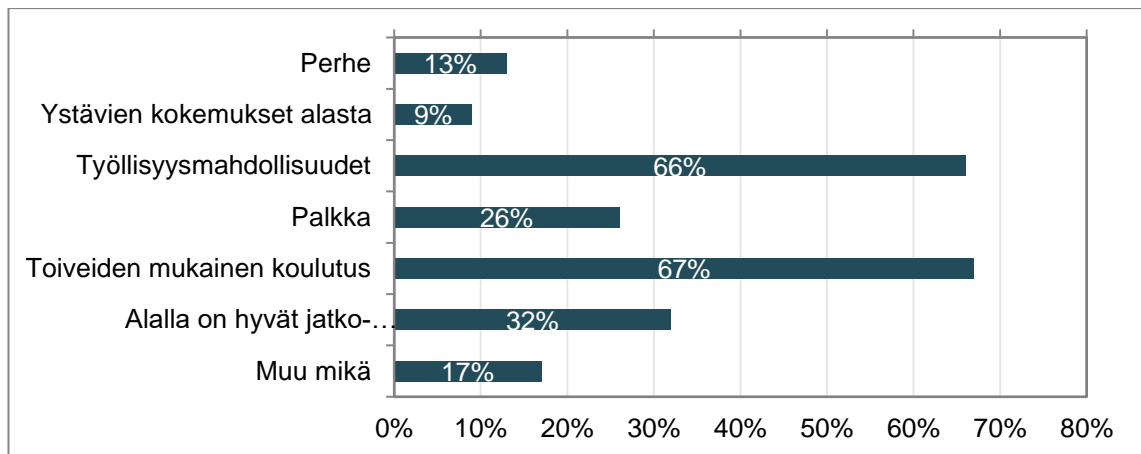

Kuvio 11. Eri alalle opiskelemaan ennen hakeneet

5.4 Koulutuksen valintaan vaikuttavat tekijät

Kyselyssä kysyttiin opiskelijoilta mitkä tekijät vaikuttivat heidän valintaansa koulutusalaan valittaessa. Kysymykseen vastasi 103 vastaajaa 104 kyselyyn vastanneesta. Kysymys oli monivalintainen kysymys missä vastaajat pystyivät vastaamaan enintään kolmeen kohtaan. Kuten alla olevasta taulukosta nähdään kyselyyn vastanneille kaksi tärkeintä vaikuttavaa tekijää, olivat työllistymismahdollisuudet ja että valittu ala tarjoaa toiveiden mukaisen koulutuksen. Kuten kuviosta

12 käy ilmi toiveiden mukainen koulutus oli tärkeä 69 kyselyyn vastanneelle joista naisia oli 46, miehiä oli 19 ja muun sukupuolisia oli 2. Työllisyysmahdollisuudet oli heti toisena 68 kyselyyn vastanneella, joista 41 oli naisia, 26 oli miehiä ja 2 vastasi muu. Kyselyyn vastanneille henkilöille hieman alempana tärkeydessä olevia vaikuttavia tekijöitä olivat opiskeltavalla alalla olevat jatko-opiskelumahdollisuudet, joka oli tärkeä 33 vastanneelle joista 25 oli naisia, 7 oli miehiä ja 1 vastasi muu. Opiskeltavalla alalla oleva palkka oli tärkeä tekijä 27 vastanneelle joista 21 oli naisia ja 6 oli miehiä. Perhe oli tärkeä tekijä 13 vastaajalle, joista 7 oli naisia ja 6 oli miehiä. Ystävien kokemuksella alasta oli tärkeä tekijä 9 vastaajalle, joista 1 oli naisia ja 8 oli miehiä. Kysymyksessä oli myös kohta muu mikä, johon vastaajat saivat vastata omien sanojensa mukaan, mikä vaikutti heidän valintaansa koulutusalaan valittaessa. Tähän kohtaan vastasi 18 kyselyyn vastannutta. Muu mikä vastauksissa kyselyn vastaajat toivat esiin etenkin verkko-opinto mahdollisuutta, kiinnostus opiskeltavaa alaa kohtaan sekä työpaikalle tarvittava lisäkoulutuksen tarve.

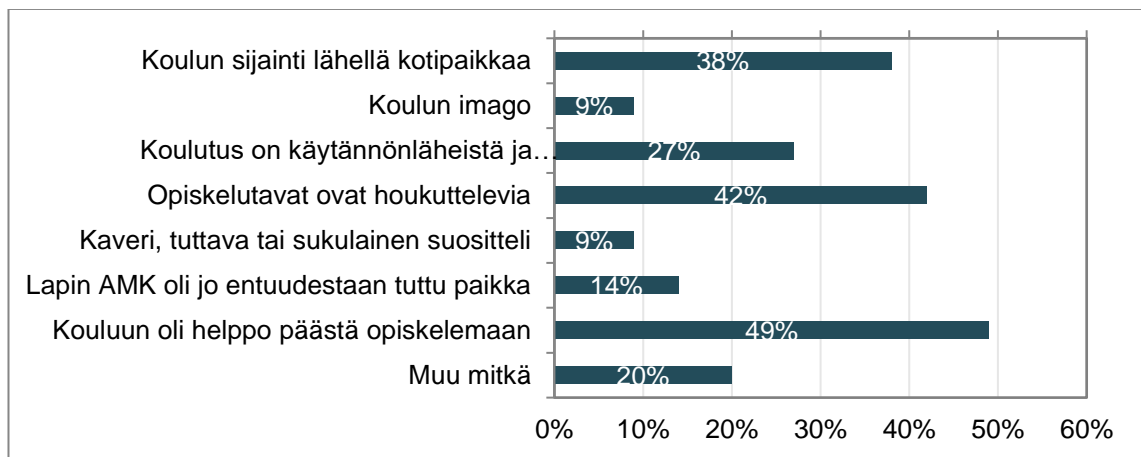
Kuvio 12. Koulutusalaan vaikuttavia tekijöitä

Kyselyssäni kysyttiin opiskelijoilta mitkä tekijät vaikuttivat heidän valintoihinsa koulutusalaan valitessa, samanlainen kysymys oli myös koulun tekemisessä kyselyissä. Kysymykseen vastasi 103 opiskelijaa kyselyyn osallistuneista 104 opiskelijasta. Kyselyyni vastanneille kaksi selvästi tärkeintä tekijää olivat työllisyysmah-

dollisuudet ja toiveiden mukainen koulutus. Vastaavasti koulun tekemässä kyselyssä, johon vastasi 64 opiskelijaa heille tärkeitä tekijöitä olivat toiveiden mukainen koulutus, työllisyysmahdollisuudet sekä maantieteellinen sijainti. Näistä vastauksista nähdäänkin, että molempiin kyselyihin vastanneilla oli hyvin samanlaiset tekijät, jotka vaikuttivat heidän valintaansa koulutusalaan valitessa. (Hakijakysely 2019; 2020)

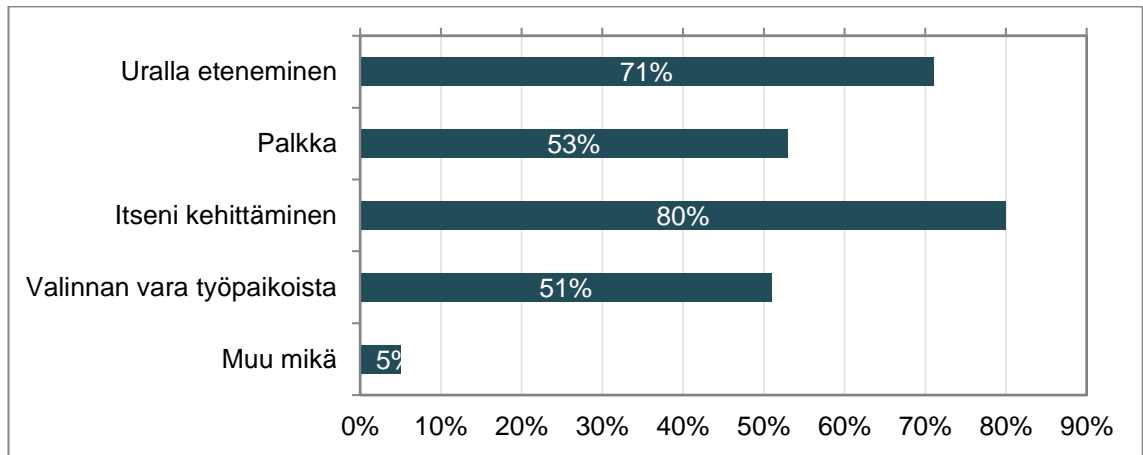
Kyselyssä kysyttiin opiskelijoilta myös mitkä tekijät vaikuttivat koulutuspaikan valintaan. Kysymys oli monivalintainen kysymys missä vastaajat pystyivät vastaamaan enintään kolmeen kohtaan. Kysymykseen vastanneiden opiskelijoiden määrä oli 103 opiskelijaa 104 kyselyyn osallistuneista opiskelijoista. Kuten kuvio 13 nähdään kysymykseen vastanneilla opiskelijoilla nousi esiin neljä tärkeää vaikuttavaa tekijää, jotka ovat koulun sijainti lähellä kotipaikkaa, opiskelutapojen houkuttelevuus, kouluun helposti sisään pääseminen ja koulutuksen käytännönläheisyys ja työelämälähtöisyys. Kysymykseen vastanneille kouluun helposti pääseminen oli 51 kyselyyn vastanneelle opiskelijalle vaikuttava tekijä näistä vastanneista 32 oli naisia, 17 oli miehiä ja 1 vastasi muu. Opiskelutapojen houkuttelevuus oli vaikuttava tekijä 44 kysymykseen vastanneelle opiskelijalle, joista 30 oli naisia, 12 oli miehiä ja 1 vastasi muu. Koulun sijainti lähellä kotipaikkaa oli 39 kysymykseen vastanneelle tärkeä tekijä ja vastanneista 29 oli naisia ja 10 oli miehiä. Viimeinen enemmän vaikuttava tekijä kysymykseen vastanneille oli koulutus on käytännönläheistä ja työelämälähtöistä tämä oli 28 kysymykseen vastanneelle tärkeä tekijä ja vastanneista 15 oli naisia, 12 oli miehiä ja 1 vastasi muu. Kysymyksessä vastanneille selkeästi vähemmän tärkeitä koulutuspaikkaan vaikuttavia tekijöitä olivat koulun imago, ystävien tai sukulaisten suositus sekä Lapin ammattikorkeakoulun ollessa jo tuttu paikka. Koulun imago oli merkittävä tekijä 9 kysymykseen vastanneelle joista 4 oli naisia ja 5 oli miehiä. Ystävien tai sukulaisten suositukset koulusta olivat merkittävä tekijä 9 kyselyyn vastanneelle joista 3 oli naisia ja 6 oli miehiä. Kysymykseen vastanneille Lapin ammattikorkeakoulun entuudestaan tuttuus oli tärkeä tekijä 15 vastanneelle joista 8 oli naisia ja 7 oli miehiä.

Kysymyksessä oli lisäksi muu mitkä tekijät kohta johon kyselyyn vastanneet pysyivät lisäämään omia koulutuspaikkaan vaikuttavia tekijöitä. Muu mitkä kohtaan oli tullut 20 vastausta, joista esiin nousee varsinkin verkko-opintojen mahdollisuus, joka on 8 vastanneelle ollut vaikuttava tekijä koulutuspaikkaa valittaessa. Muita vastanneiden koulutus paikkaan vaikuttavia tekijöitä olivat koulun sijainti Lapissa ja mahdollisuus opiskella digitaalista kuvataidetta.

Kuvio 13. Koulutuspaikan valintaan vaikuttavat tekijät

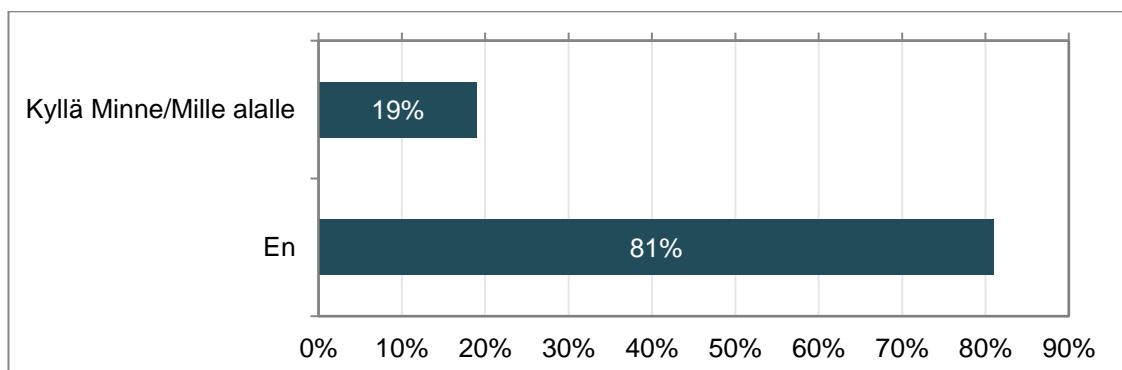
Kyselyssä kysyttiin opiskelijoilta mitä he tavoittelevat tulevasta työstään tai ammatistaan. Kyselyyn vastanneista 104 opiskelijasta 103 opiskelijaa vastasi kysymykseen. Kysymykseen vastanneista opiskelijoista 82 kertoo tavoittelevansa tulevassa työssään itsensä kehittämistä näistä vastaajista 52 oli naisia, 27 oli miehiä ja 2 oli muun sukupuolisia. Uralla eteneminen oli myös 73 kysymykseen vastanneelle tavoitteena tulevassa työssään vastanneista 49 oli naisia, 23 oli miehiä ja 1 muun sukupuolinen. Kysymykseen vastanneille opiskelijoille palkka ja valinnan vara työpaikkaa valitessa olivat seuraavia asioita, joita he tavoittelivat tulevalta työltään. Palkka oli 55 kyselyyn vastanneelle tavoiteltava asia vastaajista 38 oli naisia ja 16 oli miehiä. Valinnan vapaus työpaikoissa oli 53 vastanneelle tavoitteena joista 35 oli naisia, 15 oli miehiä ja 2 vastasi muu. Kysymyksessä oli myös kohta muu mikä, johon vastasi 5 opiskelijaa (Kuvio 14). Näille vastaajille tavoitteena tulevassa työssä tuli esiin ulkomailta työskentely, itselle työskentely ja työssä viihtyminen.

Kuvio 14. Tulevan työn tai ammatin tavoitteet

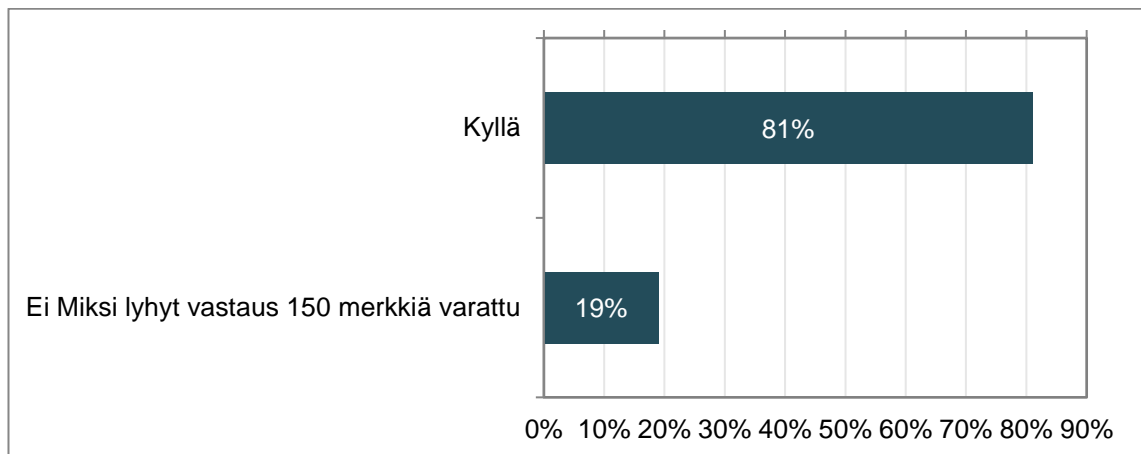
5.5 Mielikuvat Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksiköstä

Kyselyssä opiskelijoilta kysyttiin ovatko he harkinneet opiskelun aikana koulun taikka alan vaihtoa ja jos ovat niin minne ja mille alalle he haluaisivat vaihtaa. Kysymykseen vastasivat kaikki 104 kyselyyn osallistunutta opiskelijaa. Näistä opiskelijoista 84 ei ollut miettinyt koulun tai alan vaihtoa koulun aikana. Vastaa- vasti 20 kyselyyn vastannutta kertoo harkinneensa koulun tai alan vaihtoa (Kuvio 15). Kysymyksen kyllä kohdassa oli avoin vastaus kenttä johon vastaajat saivat laittaa mihin he ovat harkinneet vaihtoa 18 opiskelijaa oli kirjoittanut mihin oli har- kinnut vaihtavansa. Kyselyyn vastanneista 10 henkilö kertoo harkinneensa tai tu- levansa vaihtamaan paikkakuntaa, jossa opiskelee. Kysymykseen vastanneista 8 lisäksi kertoo harkinneensa alan vaihtoa näitä aloja olivat kauppakorkeakoulu, konetekniikka, sosiaalitieteet, liiketalous, elokuva ala, palvelumuotoilu ja sosio- nomi.

Kuvio 15. Opiskelualan tai koulun vaihtoa harkinneet

Kyselyn viimeisenä kysymyksenä opiskelijoilta kysyttiin ovatko he olleet tyytyväisiä koulun tarjoamaan opetukseen tähän mennessä. Kysymykseen vastasi 103 opiskelijaa 104 kyselyyn osallistuneesta opiskelijasta. Kysymykseen vastanneista suurin osa 83 eli 81 % oli tyytyväinen koulun tarjoamaan opetukseen, kun taas 20 eli 19 % ei ollut tyytyväinen koulun tarjoamaan opetukseen (Kuvio 16). Kysymyksessä ei vastanneille oli jätetty avoin vastaus kenttä, johon he saivat kertoa miksi he eivät ole olleet tyytyväisiä tarjottuun koulutukseen. Vastauksia avoimeen kenttään oli tullut 18. Kysymykseen vastanneista todella monella on noussut esiin opetuksen taso, joka on suuresti vaihtelevaa. Lisäksi vastanneiden keskuudessa nousi esiin opettajien opetuksen taso millä kriteereillä kouluun pääsee opettamaan. Kyselyyn vastanneet peräänkuuluttavat myös parannuksia verkko-opetukseen ja ohjauksen lisäämistä opetuksessa.

Kuvio 16. Opiskelijoiden tyytyväisyys koulun tarjoamasta opetuksesta

5.6 Haastattelun analyysi

Haastatteluun vastanneiden kahden henkilön koulutusala mitä he opiskelevat on tietotekniikka ja liiketalous. Haastatteluun vastanneista henkilöistä molemmat olivat miehiä, jotka ovat iältään 26 ja 23. Haastatteluun vastanneet henkilöt ovat

lähtöisin Kuusamosta ja Oulusta. Haastattelussa kysyttiin molemmilta henkilöiltä heidän sisarusten määrää ja antoivatko tai kysyivätkö haastatellut heiltä kouluun haun yhteydessä neuvoja mihin kannattaisi hakea opiskelemaan. Sisarukset ovat ulkoisia tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa henkilön päätöksen tekoon koulupaikkaa tai työuraa valitessa. Varsinkin sisarusten ollessa vanhempia jo koulun käyneitä ja työelämässä olevia henkilöitä. Molemmilla haastatteluun vastanneilla oli vanhempia sisaruksia. Haastatellut vastasivat, etteivät heidän sisaruksensa ohjanneet heitä hakemaan mihinkään erityisesti eivätkä he olleet muutenkaan kysyneet heiltä neuvoja hakiessa. Molemmat haastatellut olivat vain ilmoittaneet kouluun hakiessa, minne hakivat ja sisarukset olivat tukeneet valintoja.

Haastatteluun osallistuneilta kysyttiin molemmilta vanhempien koulutustaustaa ja sosioekonomista asemaa. Haastatelluista ensimmäinen kertoi vanhempien koulutus taustan olevan ammattikorkeakoulu tasoa, ja vanhempien sosioekonomiset asemat olivat esimiesasemassa oleva toimihenkilö ja yksityisyrittäjä. Haastatelluista toinen kertoi vanhempiensa koulutus taustan olevan ammattikoulu tasoa, ja vanhempien sosioekonomiset asemat olivat molemmat työntekijöitä. Haastattelussa kysyttiin seuraavaksi keskustelivatko he vanhempiensa kanssa koulutuksesta ja oliko sillä vaikutusta koulu valintaan. Haastatelluista molemmat sanoivat keskustelleensa koulutuksesta äitien kanssa mutta kummankaan vanhemmat eivät olleet muuten vaikuttaneet päätökseen mihin kouluun he hakivat.

Haastattelussa kysyttiin seuraavaksi mikä tai mitkä tekijät olivat heille henkilökohtaisesti tärkeitä koulutuspaikkaa valitessa. Haastatteluun vastanneista ensimmäiselle tärkeänä tekijänä koulupaikkaa valitessa oli se, että paikka, johon hän haki opiskelemaan, tarjosi juuri sellaisia opiskelumahdollisuuksia mistä hän itse nauttii. Haastatteluun vastanneista toiselle tärkeitä tekijöitä koulutuspaikkaa valitessa olivat sen sijainti Lapissa ja halu edetä omalla työurallaan kokon uran jäädessä pois, kun se ei ollut enää sopiva haastatellulle. Haastattelussa kysyttiin haastatelluilta seuraavaksi mikä sai heidät hakemaan nimenomaan Tornioon opiskelemaan. Haastatteluun vastanneista ensimmäinen sanoi hakeneensa Tornioon, koska koulussa oli jo valmiiksi ystäviä opiskelemaan ja lähialueilla asui muitakin

ystäviä. Haastatteluun vastanneista toisella oli vain tärkeää päästä pois Rovaniemeltä.

Haastattelussa kysyttiin seuraavaksi mikä oli haastateltujen koulutustausta ennen kouluun hakemista ja vaikuttiko se siihen, että he hakivat juuri Lapin ammattikorkeakoulun Tornion yksikköön opiskelemaan. Haastatteluun vastanneista ensimmäinen kertoi käyneensä ammattikoulussa media assistentin tutkinnon ja tämä vaikutti siihen, että hän haki juuri Tornioon opiskelemaan tietotekniikkaa. Haastatteluun vastanneista toinen kertoi käyneensä ammattikoulua kokki linjalla ja se ei vaikuttanut päätökseen hakea opiskelemaan Tornioon. Haastattelussa kysyttiin haastatelluilta mikä on heidän tämänhetkinen tilanteensa koulussa ja ovatko heidän opintonsa edenneet toivotulla tavalla. Haastatelluista molemmat kertovat opintojensa olevan harjoittelua ja opinnäytetyötä vaille valmiita ja opinnot ovat sujuneet molemmilla toivotulla tavalla. Haastattelun viimeisenä kysymyksenä haastatelluilta kysyttiin etsivätkö he tietoja eri kouluista tai tekivätkö he jokin laisia ammatin valinta testejä, joilla olisi ollut vaikutusta valintaa tehdessä. Haastatteluun vastanneista ensimmäinen kertoo tehneensä hyvin vähäistä tutkimusta, koska tiesi mihin halusi hakea opiskelemaan. Haastatteluun vastanneista toinen käyneensä ammatinvalinta ohjaajan kanssa keskustelua, jotka auttoivat paljon valintaa tehdessä.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat ammattikorkeakouluihin hakevien henkilöiden päätökseen hakea opiskelemaan ammattikorkeakouluun. Lisäksi opinnäytetyössäni selvitettiin valintaan vaikuttavia sisäisiä tekijöitä ja lisäksi miten ulkoiset tekijät vaikuttavat henkilön opiskelupaikan valintaan.

Opinnäytetyöstäni käy esiin, että opiskelupaikkojen valinnassa opiskelijoille selvästi tärkeimmät tekijät ovat toiveiden mukainen koulutus ja opiskeltavalla alalla olevat hyvät työllistymismahdollisuudet. Tätä asiaa vahvistaa koulun aikaisemmin tekemät tutkimukset. Lisäksi kyseiset tekijät nousevat esiin myös työn teoria osuudessa.

Opiskelemaan hakeville muita tärkeitä tekijöitä opiskelu paikkaa valitessa tuli esiin kyselyssä olleen kysymyksen avoimessa osiossa. Tässä opiskelijat toivat selvästi esiin, että heille tärkeitä vaikuttavia tekijöitä opiskelupaikkaa valitessa olivat koulun sijainti Lapissa, verkko-opintojen mahdollisuus sekä mahdollisuus opiskella digitaalista kuvataidetta.

Vastanneiden opiskelijoiden keskuudessa nousi esiin opettajien opetuksen tasolla kriteereillä kouluun pääsee opettamaan. Kyselyyn vastanneet peräänkuuluttavat myös parannuksia koulun verkko-opetukseen ja ohjauksen lisäämistä opetuksessa.

Tutkimukseni on toteutettu tutkimuseettisesti. Tutkimuksen aiheen selvittyä hain koululta tutkimusluvan tekemääni tutkimukseen. Lisäksi tutkimuksen kyselyä ja haastatteluja suorittaessa ilmoitin vastaajille mihin tarkoitukseen vastauksia käytetään ja että kaikki tämä toteutetaan vapaaehtoisesti ja anonyymisti.

Tutkimuksen kysymykset pohjautuvat työssä olevaan teoriaan ja ne olivat tutkimusongelmaan nähden olennaisia. Tämän perusteella tutkimuksen voidaankin ajatella olevan validi, eli se mittaa asioita, joita oli tarkoitus mitata. Tutkimuksen

kyselylomakkeen kysymykset olivat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Kyselylomakkeen lähettäessä vastaajille ilmoitettiin kyselyn olevan täysin anonyymi. Tällä pyrittiin varmistamaan, että kaikki vastanneet ovat uskaltaneet vastata täysin rehellisesti kysymyksiin mikä tukee tulosten reliabiliteettia. Kyselyyn vastanneiden alhainen vastaajamäärän vuoksi saatuja vastauksia ei voida yleistää vaan pienen vastaajajoukon takia vastaukset voivat olla sattumanvaraisia.

Opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja erittäin haastava samalla se on kuitenkin ollut hyvin avaava ja opettavainen. Aluksi työn tekemisen aloitus viivästy, koska en keksinyt sopivaa aihetta työlleni. Sain kuitenkin työni alulle, kun sain koululta sopivan aiheen, joka tuntui mielenkiintoiselta itselleni. Tiedonhankinta työn teoriaosuuteen ei ollut liian vaikeaa. Kyselyyn vastauksien saaminen meinasi aluksi olla hieman nihkeää mutta yhden huomautus viestin jälkeen vastauksia saatiin kasaan mukava määrä. Hyödynsin työssäni pääosin verkkomateriaalia.

Opinnäytetyöni avulla koulu saa siitä uutta tietoa opiskelijoiden vallinnoista, joita he voivat tulevaisuudessa käyttää hyväksi. Lisäksi huomasin kyselyäni ja koulun tekemää kyselyä verratessani, että kaikki kysymykset eivät välttämättä olleet tarpeellisia ja koulun kyselyssä voitaisiin lisätä vanhempien sosioekonomista tiedustelu. Opinnäytetyöni haastattelu vaiheessa huomasin haastattelussa olevista kysymyksistä sen, että muutama kysymyksistä olisi ollut aivan loistava myös kyselyssä, jonka lähetin sähköisesti koulumme opiskelijoille. Tämän avulla olisin saanut paljon kattavamman näkökulman varsinkin vanhempien sosioekonomisesta taustasta.

Opinnäytetyöni kyselyyn vastanneiden keskuudessa todella monella nousi esiin opetuksen taso, joka on suuresti vaihtelevaa, tiedusteltiin millä kriteereillä kouluun pääsee opettamaan. Kyselyyn vastanneet peräänkuuluttavat myös parannuksia verkko-opetukseen ja ohjauksen lisäämistä opetuksessa. Nämä olisivat hyviä kehitys kohteita koululle toiminnan jatkossa. Lisäksi mainituiden asioiden pohjalta voitaisiin tehdä jatkotutkimusta asioista.

LÄHTEET

Hakanen, M. 2017. Elämä on valintoja. Onnistumisen taito 13.12.2017. Viitattu 2.11.2020 <http://www.modulcon.fi/2017/12/13/elama-on-valintoja/>.

Hakijakysely 2019. Lapin ammattikorkeakoulu. Organisaation sisäinen dokumentti.

Hakijakysely 2020. Lapin ammattikorkeakoulu. Organisaation sisäinen dokumentti.

Jaakkola, V, Suokanerva, M, Tervo, P. & Honkanen, H. 2020. Sosioekonomisen aseman yhteys lapsiperheiden hyvinvointiin ja terveyteen. ePooki 47/2020. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut. Viitattu 2.11.2020 <http://www.oamk.fi/epooki/2020/sosioekonomisen-aseman-yhteys-lapsiperheiden-hyvinvointiin-ja-terveyteen/>.

Jyväskylän yliopisto 2015a. Laadullinen tutkimus. Viitattu 17.2.2020 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>.

Jyväskylän yliopisto 2015b. Määrällinen tutkimus. Viitattu 18.2.2020 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>.

Jyväskylän yliopisto. 2015c. Survey. Viitattu 2.11.2020 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/survey>.

Kosonen, R. 2018. Mitä sukupolvi Z odottaa työelämältään. Silta 25.6.2018. Viitattu 2.12.2020 <https://www.silta.fi/uutiset-ja-blogi/milleniaalit-ovat-joty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4ss%C3%A4-mutta-mit%C3%A4-sukupolvi-z-odottaa-ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lt%C3%A4>.

Kyvyt 2020a. Tutkimuksen reliabiliteetti. Viitattu 2.11.2020 <https://kyvyt.fi/view/artefact.php?artefact=304009&view=72174>.

Kyvyt 2020b. Tutkimuksen valideetti. Viitattu 2.11.2020 <https://kyvyt.fi/view/artefact.php?artefact=304009&view=72174>.

Lapin AMK aloituspaikat 2020. Lapin ammattikorkeakoulu. Organisaation sisäinen dokumentti.

Lapin AMK 2020a. Lapin AMK:n arvot. Viitattu 2.11.2020 <https://www.lapinamk.fi/fi/Esittely/Lapin-AMKin-tapa-toimia/Arvot>.

Lapin AMK 2020b. Opinto-opas. Viitattu 2.11.2020 <https://opinto-opas-amk.peppi.lapit.csc.fi/?fbclid=IwAR2ry0w3bvCihnfmMPaReAt9vDeovJ2oWVE-mAQUiH3bzZvWGmqC9UMa9iT8>.

Lapin AMK 2020c. Visio 2030. Viitattu 2.11.2020 <https://www.lapinamk.fi/fi/Esitely/LUC-strategia>.

Lerikkanen, J. 2002. Koulutus- ja uravalinnan ongelmat. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030. Viitattu 18.2.2020 <https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-2030>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b. Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka ja sen kehittäminen. Viitattu 18.2.2020 <https://minedu.fi/korkeakoulu-ja-tiedelinjaukset>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c. Korkeakoulutus. Viitattu 18.2.2020 <https://minedu.fi/korkeakoulutus>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020d. Korkeakoulut, tiedelaitokset ja muut julkiset tutkimusorganisaatiot. Viitattu 2.11.2020 <https://minedu.fi/korkeakoulut-ja-tiedelaitokset>.

Oulun AMK 2020. Ammattikorkeakoulun historia. Viitattu 2.11.2020 https://www.oamk.fi/c5/files/4915/5964/2839/Ammattikorkeakoulun_historia_pdf.pdf.

Pajala, A. 2019. Nuorten koulutusvalinnat- syyt ja seuraukset. Jyväskylän ammattikorkeakoulu 8.5.2019. Viitattu 2.11.2020 <https://blogit.jamk.fi/nakokulmiaohjaukseen/2019/05/08/nuorten-koulutuslavalinnat-syyt-ja-seuraukset/>.

Tilastokeskus 2019. Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijamäärä 1,29 miljoonaa. Viitattu 2.11.2019 http://www.tilastokeskus.fi/til/opiskt/2018/opiskt_2018_2019-11-28_tie_001_fi.html.

TE-palvelut 2020. Koulutuksen ja ammatin valinta. Viitattu 2.11.2020 https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/ammatinvalinta_koulutus/ammattia_koulutusta_valitsemassa/index.html.

Tilastokeskus 2020. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen osallistuminen jatkoi kasvuaan. Viitattu 2.11.2020 <https://www.tilastokeskus.fi/til/akop/index.html>.

LIITTEET

Liite 1.Kyselylomake

Liite 1 1(5). Kyselylomake

Vaikuttavat tekijät opiskelupaikan valinnassa kysely

1. Mitä koulutusala opiskelet

- Liiketalous
- Kuvataide
- Tietotekniikka

2. Kotikunta ennen opintoja

3. Ikä

- 18-19
- 20-24
- 25-34
- 35-44
- yli 45

4. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu

Liite 1 2(5). Kyselylomake

5. Mihin koulutuksen toteutusmuotoon hait ensisijaisesti Lapin AMK:ssa

- Päiväopintoihin
- Monimuoto-opintoihin
- Verkko-opintoihin

6. Mikä oli ensisijainen hakukohteesi hakiessasi yhteishaussa

- Lapin AMK
- Oulun AMK
- Jyväskylän AMK
- Kajaanin AMK
- Lapin yliopisto
- Oulun yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- Taideyliopisto
- Joku muu

7. Jos hait ensisijaisesti yliopistoon niin mihin tiedekuntaan hait opiskelemaan mutta et päässyt/mennyt

- Kasvatustieteiden tiedekunta
- Oikeustieteiden tiedekunta
- Taiteiden tiedekunta
- Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
- Humanistinen tiedekunta
- Luonnontieteellinen tiedekunta
- Teknillinen tiedekunta
- Tieto- ja sähkötekniikan tiedekunta
- Lääketieteellinen tiedekunta
- Joku muu

Liite 1 3(5). Kyselylomake

8. Oletko hakenut jollekin eri alalle opiskelemaan ennen kuin pääsit opiskelemaan lapin amk, jos kyllä niin minne ja mille alalle

- Kyllä Minne/Mille alalle
- Ei

9. Mitkä tekijät vaikuttivat koulutusalasasi valintaan merkitse enintään 3 kohtaa

- Perhe
- Ystävien kokemukset alasta
- Työllisyysmahdollisuudet
- Palkka
- Toiveiden mukainen koulutus
- Alalla on hyvät jatko-opiskelumahdollisuudet
- Muu mikä

10. Mitä tavoitteet tulevassa työssäsi/ammattissa merkitse enintään 3 kohtaa

- Uralla eteneminen
- Palkka
- Itseni kehittäminen
- Valinnan vara työpaikoista
- Muu mikä

Liite 1 4(5). Kyselylomake

11. Mitkä tekijät vaikuttivat koulutuspaikkasi valintaan merkitse enintään 3 kohtaa

- Koulun sijainti lähellä kotipaikkaa
- Koulun imago
- Koulutus on käytännönläheistä ja työelämälähtöistä
- Opiskelutavat ovat houkuttelevia
- Kaveri, tuttava tai sukulainen suositteli
- Lapin AMK oli jo entuudestaan tuttu paikka
- Kouluun oli helppo päästä opiskelemaan
- Muu mitkä

12. Isän koulutus tausta

- Peruskoulu/Kansakoulu
- Ammatillinen koulutus (ammattikoulut/ammattiopistot/ammattitutkinto)
- Opistotason tutkinto (vanha tutkintorakenne esim. insinööri)
- Amk-tutkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto (maisteri, lis.tohtori)
- Muu mikä

13. Äidin koulutus tausta

- Peruskoulu/Kansakoulu
- Ammatillinen koulutus (ammattikoulut/ammattiopistot/ammattitutkinto)
- Opistotason tutkinto (vanha tutkintorakenne esim. insinööri)
- Amk-tutkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto (maisteri, lis.tohtori)
- Muu mikä

Liite 1 5(5). Kyselylomake

14. Oletko harkinnut koulun/koulutusalan vaihtoa opiskelun aikana jos kyllä niin minne ja mille alalle

- Kyllä Minne/Mille alalle
- En

15. Oletko ollut tyytyväinen koulun tarjoamaan opetukseen tähän mennessä jos ei niin miksi

- Kyllä
- Ei Miksi lyhyt vastaus 150 merkkiä varattu